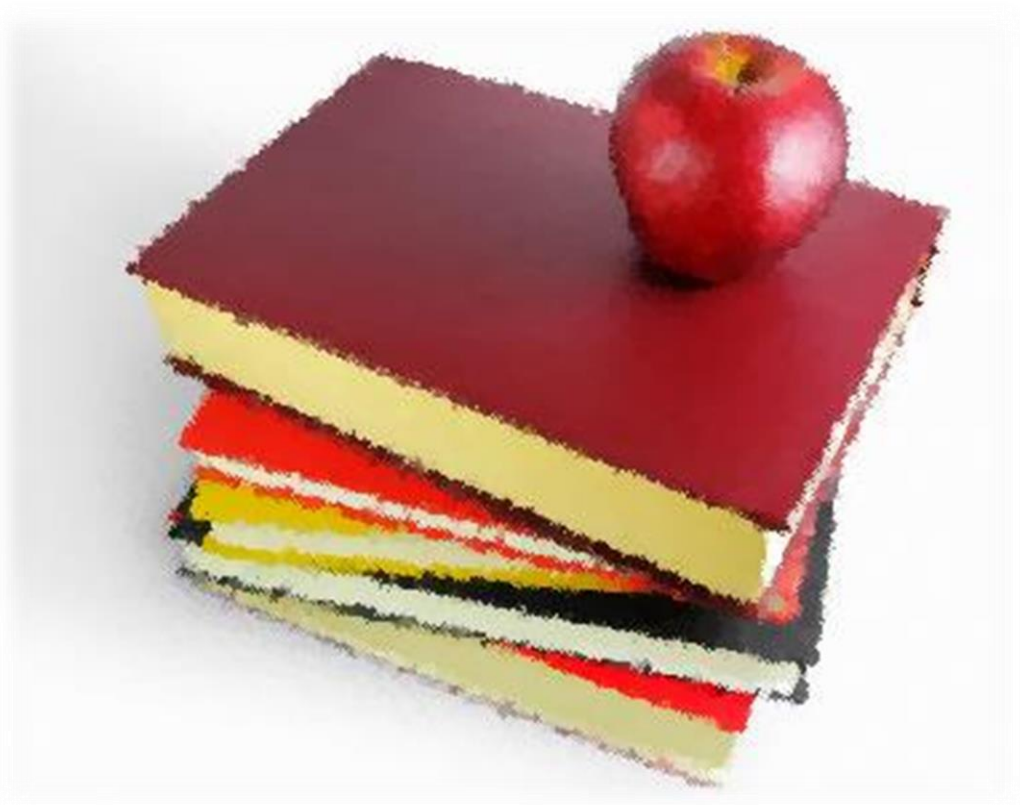

FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Tidleg innsats

Volda Kommune

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS

- integritet, kvalitet og kostnadseffektivitet -

Forord

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS legg med dette fram forvaltningsrevisjonsprosjektet; «*Tidleg innsats- Volda kommune*».

Forvaltningsrevisjon er ei lovpålagd oppgåve for alle kommunane i Noreg, og formålet med forvaltningsrevisjonen kjem fram av kommunelova §77 nr.4 :

” (...)Kontrollutvalget skal vidare påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkningar ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetningar (forvaltningsrevisjon).

Formålet med forvaltningsrevisjon er å sette søkelys på dagens situasjon og peike på muligheiter for forbetring og vidareutvikling av den kommunale verksemd, samt avdekke eventuelle manglar.

Prosjektet er utført i samsvar til standard for forvaltningsrevisjon -RSK001.

Rapporten er utarbeida av underteikna, med innspel frå kollegaer i Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS. Det er føreteke vurderingar av uavhengigheit og objektivitet vedkomande dette prosjektet.

Kommunerevisjonen vil vidare takke kommuneadministrasjonen for bistand, tilrettelegging og godt samarbeid med prosjektet.

Ulsteinvik 20.10.17

Alf Marius Grønnevik

Forvaltningsrevisor

Innhald

SAMANDRAG.....	5
Barnehagane i kommunen.....	5
Skulane i kommunen	5
PPT:.....	5
Problemstilling 1: Korleis blir born med behov for spesialpedagogisk hjelp fanga opp av kommunen?	6
Problemstilling 2: I kva grad har kommunen tilfredstillande ordningar ved overgang frå barnehage til grunnskule for born med særlege behov?.....	7
Problemstilling 3: I kva grad tilfredsstillar PPT sakshandsamingstida som går fram av lov og forskrift?	8
Anbefalingar.....	8
1 Innleiing.....	9
2 Målsetting og problemstilling	9
3 Revisjonskriterium.....	9
3.1 Innleiing	9
3.2 Kjelder til kriterium	9
4 Metode og gjennomføring	10
4.1 Dokument	10
4.2 Verifisering av data	10
4.3 Avgrensing	11
5 Sektor for oppvekst og opplæring – Volda kommune	11
5.1 PPT.....	11
1.1.2 Grunnskulen	11
1.1.3 Barnehage	11
6 Problemstilling 1	12
6.1 Revisjonskriterium	12
6.1.1 Opplæringslova med føringar:.....	12
6.1.2 Barnehagelova:.....	13
6.2. Fakta: Barnehagane i kommunen:	14
6.2.1 Dekningsgrad i barnehagen.....	14
6.2.2 Tilrettelagte tiltak i barnehagen	16
6.2.3 Minoritetspråklege barn.	17
6.3 Vurdering:	18
6.4 Fakta: Skulane i kommunen:.....	18
6.4.1 Nasjonale prøver	18
6.4.2 Spesialundervisning i grunnskulen	19
6.4.3 Leksehjelp.....	20
6.5 Vurdering:	21
6.6 Kommunen sitt arbeid knytt til tidleg innsats:	21
6.6.1. Fakta	21
6.5.2 Vurdering:.....	24

6.7 Skriftelege prosedyre knytt til tidleg innsats i barnehage og skule:.....	25
6.7.1 Fakta	25
6.7.2 Vurdering :.....	27
6.8 Sakkyndige vurderingar og enkeltvedtak i barnehage og skule.....	28
6.8.1 Fakta	28
6.8.2 Vurdering:.....	28
6.9 Konklusjon	28
7 Problemstilling 2	29
7.1 Innleiing:	29
7.2 Revisjonskriterium:	29
7.2.1 Overgang mellom barnehage og skule	29
7.2.2 Oppsummering:.....	30
7.3 Overgangsplan mellom barnehage og skule.....	30
7.3.1Fakta	30
7.3.2 Vurdering:.....	32
7.4. Samarbeid mellom barnehage og skule.	32
7.4.1 Fakta	32
7.4.2 Vurdering:.....	33
7.5 Samarbeid mellom barnehage/skule og foreldre/føresette.....	33
7.5.1 Fakta	33
7.5.2 Vurdering:.....	34
7.6 Konklusjon	34
8 Problemstilling 3	35
8.1 Revisjonskriterium:	35
8.2 Fakta:	35
8.2.1 Organisering	35
8.2.2 Tilvisingar.....	35
8.2.3 Ventetid og venteliste	36
8.2.4 Sakshandsamingstid (sakkyndig vurdering).....	37
8.3 Vurdering:	37
8.4 Konklusjon	38
9 Anbefalingar:.....	39
10 Rådmannen sin kommentar:.....	40

SAMANDRAG

Kontrollutvalet i kommune gjorde i sak 10/17 vedtak om å få utført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt kring tidlig innsats og PPT. Målsettinga med prosjektet var å undersøke om kommunen følgjer lov, forskrift og retningslinjer med omsyn til å identifisere barn med vanskar og yte spesialpedagogisk hjelp i barnehagar. Vidare at dei kjem tidlig i gong med spesialundervisning/ tilrettelagt undervisning i grunnskulen. I tillegg er det utarbeida ei deskriptiv analyse kring emnet der det bl.a. er sett på omfang av spesialpedagogisk undervisning, kompetanse og tiltak i barnehagar, men og resultat frå nasjonale prøver. Det er samanlikna dei ulike kommunane på Søre Sunnmøre.

Barnehagane i kommunen

Kommunen har 13 heildags barnehagar, sju kommunale og seks private barnehagar. Det var 447 born i barnehage i 2016, 232 born i kommunal barnehage og 215 born i privat. KOSTRA-rapportering viser at kommunen ikkje hadde venteliste på barnehageplass (2016). KOSTRA viser ein høg andel tilsette med ped. leiar og barnehageutdanning. Einingane bekrefta dette og at ein ikkje har hatt store utfordringar med rekruttering av kompetent personell.

Volda hadde under gjennomsnittet driftsutgifter knytt til tilrettelagde tiltak i barnehagen. Kommunen låg og under fylkes- og landsgjennomsnittet i høve andel barn som fekk ekstra ressursar (13,4%). Dette kan tyde på at ein i Volda har ein låg andel barn som får ekstra ressursar, og at desse er under fylkes- og landsgjennomsnittet ressurskrevjande. Volda låg under gjennomsnittet når det gjaldt andel barn med minoritetsspråkleg bakgrunn samanlikna med kommunane på Søre Sunnmøre, der berre Ørsta og Vanylven hadde ein lågare andel.

Skulane i kommunen

Kommunen har 8 skular og totalt 1145 elevar(815 i småskulen og 330 i ungdomskulen).

7,8 % av elevane i Volda tok i mot spesialundervisning i 2016. Dette er ein nedgang frå 2015 då 8,1 % av elevane tok i mot spesialundervisning. Rapporteringa viser også at Volda hadde ein større andel elevar med spesialundervisning i storskulen /ungdomsskulen enn i småskulen i. Det er same tendensen som dei fleste kommunane på Søre Sunnmøre.

PPT:

Felles PPT Ørsta/Volda vart etablert på 1990-talet, og adm. av vekselvis kommunane Volda og Ørsta, og med plan for 9 årsverk pr. 2016. Det har vore problem med rekruttering i ledige stillingar og samarbeidet vart oppløyst 1/7-2017. Både Volda og Ørsta vart då ein del av det interkommunale PPT-kontoret bestående av kommunane Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda med Ulstein som vertkommune.

Problemstilling 1: Korleis blir born med behov for spesialpedagogisk hjelp fanga opp av kommunen?

	Revisjonskriterium		Kommentar
1	PPT har eit lovfesta ansvar knytt til førebyggjande arbeid også før eventuell tilvising til PPT. Dette gjeld både i barnehage og skule.		Tilbakemelding frå barnehagar og skular viser at PPT tidlegare i svært liten grad har gjennomført førebyggjande og systematisk arbeid i skulane og barnehagane i kommunen. Tilbakemeldingane frå einingane er at det nye PPT har signalisert fokus på systemretta og førebyggjande arbeid.
2	Skulane har ei lovfesta plikt til å legge til rette for tidleg innsats for elevar på 1.-4. klassetrinn i faga norsk, samisk og matematikk og skal rettast mot elvar med svake ferdigheiter.	 	Kommunen har ein felles handlingsplan knytt til kompetanseutvikling. Denne inneheld ei rekke tiltak knytt til styrking i lese og rekning samt. Tiltak knytt til tilpassa opplæring. Skulane har felles kartleggingsverktøy for å sikre at elevar vert fanga opp tidleg (b.la verktøya SOL og Zippys venner) Skulane får tildelt økonomiske rammer utarbeida av oppvekstkontoret. Ein del av ressursane vert tildelt skal nyttast opp i mot tidleg innsats/styrking i klasse og spesielt mot 1.-4. klasse Volda kommune har eit tverrfagelig ressursteam for barnehagar og skular. Tilbakemelding frå einingane viser at ressursteamet har blitt brukt i mindre grad fordi ein meiner det tek for lang tid å få sakene fram, og for at foreldre/føresette ikkje ønskjer å delta i slike møter der så mange einingar er representert. Kommunen bør derfor revurdere korleis det tverrfagelige teamet skal fungere og korleis ein kan få meir utbytte av det. Dette bør også sjåast i samanheng og koordinerast med det nye PPT då dei vil ha ein sentral plass.
3	Det skal også leggjast til rette for spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder.		Kommunen har skriftlege rutinar i høve saksgangen knytt til spesialpedagogisk hjelp i barnehagen. Det blei lagt til rette for spesialpedagogisk hjelp i dei barnehagane som revisjonen var i kontakt med.
4	Skulen skal prøve ut tiltak for å gi eleven tilfredstillande utbytte av opplæringa. Dersom tilrettelegging ikkje er tilstrekkelig, skal eleven tilvisast til PPT for sakkyndig vurdering/tilråding av opplæringstiltak og eventuelt enkeltvedtak om spesialundervisning.		Skriftelege rutinar som omfattar dette ligg føre og tilbakemelding frå både skule/barnehage bekreftar at ein kjem tidleg i gong med å prøve ut tiltak (jfr pedagogisk rapport og felles kartleggingsplan.
5	Barnehagar og skular bør beskrive samarbeidet med PPT som godt.		Barnehagar og skular beskrev samarbeidet med PPT siste åra som utfordrande med lange venteliste og lang sakshandsamingstid, men enkelte rapporterte også om ei positiv utvikling dei siste to åra. Einingane har klare forventningar til at nye PPT kjem raskt i gong med handsaming av saker og at dei vil vere aktivt ute på einingane, mht førebyggjande arbeid. Einingane håpar på at det nye PPT tek raskt tak i alle enkeltsakene i kommunen som blei avslutta i samband med flytting av kontoret, slik at ein får fatte enkeltvedtak på dei borna som har krav på det.
6	Kommunen skal sørgje for minimum 8 timar pr veke gratis leksehjelp for elevar. Timane kan fordelast slik som skulen sjølv ønskjer.		I Volda blir det tilbydd leksehjelp i 7.-10. klasse 2 timar i veka ved dei kontrollerte skulane (tilsaman 8t/v).

Problemstilling 2: I kva grad har kommunen tilfredstillande ordningar ved overgang frå barnehage til grunnskule for born med særlege behov?

	Revisjonskriterium		Kommentar
1	Kommunen bør ha ein plan for overgang, som synleggjør premissene for overgang mellom barnehage og skule.		Kommunen har utarbeida ein skriftleg felles overgangsplan mellom barnehage og skule.
2	Kommunen bør legge til rette for eit koordinert samarbeid i høve overgangen mellom barnehage og skule (samarbeid mellom rektor og barnehagestyrar).	 	<p>Tilbakemeldingane frå einingane viser at dei opplever samarbeidet mellom barnehage og skule som godt, spesielt dei siste åra.</p> <p>Kommunen har sett i verk ei rekke tiltak bl.a. skriftlege rutinar mht. overgang, foreldremøter/foreldresamtaler, møter mellom rektor og styrar og bli kjent dagar på skulen i og i barnehagane.</p> <p>Kommunen bør vurdere om det skal lagast ei aktivitetsliste som er eit minimumskrav av aktivitetar som må gjennomførast av alle barnehagar og skular i samband med førskulearbeidet.</p> <p>Store forskjellar i sosial kompetanse mellom elevane som skal starte i 1.klasse kan vere ei utfordring for sentrumsskulane. Kommunen bør derfor utarbeide felles rutinar i barnehagesektoren knytt til førskulearbeidet og sosial kompetanse (samarbeid, sjølvkontroll, ansvar og empati for andre). Dette arbeidet bør ta utgangspunkt i kommunen sin kvalitetsplan for oppvekstsektoren.</p> <p>I samband med førskulearbeidet og samarbeid mellom einingane bør kommunen vurdere om det er hensiktsmessig at komande kontaktlærar i større grad vert involvert.</p> <p>Kommunen bør sikre at kunnskap og kompetanse opparbeida i samband med «Voldaprojektet» i barnehagane vert overført til skulane i kommunen.</p> <p>Fleire av einingane (både skular og barnehagar) gav også tilbakemelding om at ein ønska eit tettare samarbeid mellom skule og barnehage både mtp. å kunne gi tilbakemeldinga til kvarandre og deling av kunnskap. Dette går fram av kommunen sin overgangsplan (punkt 11), men tilbakemeldingane viste at dette i liten grad blei gjennomført.</p>
3	Alle barn bør få eit tilfredstillande møte med skulen.		<p>I plan for overgang går det fram av pkt. 3 at barnehagen informerer føresette om samarbeidet med skulane på foreldremøte. Planen seier derimot ikkje noko om dei borna som ikkje går i barnehage.</p> <p>Kommunen bør vurder å legge inn i planen ei rutine for å fange opp barn som evt. ikkje går i barnehage slik at desse så tidleg som mogeleg vert fanga opp og får tilbod om å delta på førskuleopplegget knytt til skulen dei skal byrje på. Dette er ei rutine som er spesielt viktig i dei sentrumsnære barnehagane og skulane som ikkje har like god lokal oversikt.</p>
4	Ved overføring av informasjon mellom barnehage og skule skal foreldre signere samtykkeerklæring.		Det går fram av kommunen sine skriftlege rutinar at barnehagen skal innhente samtykke. Kommunen har også utarbeidd samtykkeskjema. Alle einingane gav tilbakemelding på at det vert innhenta samtykke ved overføring av informasjon mellom barnehage og skule.

Problemstilling 3: I kva grad tilfredsstillir PPT sakshandsamingstida som går fram av lov og forskrift?

	Revisjonskriterium		Kommentar
1	PPT si sakkyndige tilråding og kommunen sitt enkeltvedtak skal vere utarbeida innan tre månadar etter tilvising av barnet til PPT.		<p>Tilbakemelding frå skulane og barnehagane viste at det over mange år har vore lange venteliste og lang sakshandsamingstid. Venteliste på opp til 6-7 månadar og deretter ei sakshandsamingstid på over 3 månader (skuleåret 2015/16) .</p> <p>No er Volda og Ørsta gått inn i eit interkommunalt PPT-samarbeid med Hareid og Ulstein. I den samanheng vart alle gamle saker avslutta og kommunen må tilmelde alle saker på nytt. Det er viktig at PPT så raskt som råd startar arbeide knytt til kartlegging og sakshandsaming, slik at barna får tilbodet dei har rett på</p>

Anbefalingar

- Volda kommune har lange ventelister i høve tilvisingar til PPT. Det er viktig at det nye PPT raskt kjem i gong med handsaming av enkeltsaker.
- PPT har siste åra i svært liten grad gjennomført systemretta og førebyggjande arbeid ute på einingane. PPT bør støtte barnehagane og skulane i kommunen med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å legge opplæringa betre til rette for barn og unge med særlege behov.
- Kommunen bør i større grad enn tidlegare involvere komande kontaktlærar i overgangsarbeid/overgangsaktivitetar mellom barnehage og skule.
- Kommunen bør sikre at kunnskap og kompetanse opparbeida i samband med «Voldaprojektet» i barnehagane vert overført til skulane i kommunen.
- Kommunen bør vurdere korleis det tverrfaglege ressursteamet skal fungere og korleis ein kan få meir utbytte av det. Dette bør også sjåast i samanheng, og koordinerast med det nye PPT då dei vil ha ein sentral plass her.
- Kommunen bør utarbeide felles rutinar i barnehagesektoren knytt til førskulearbeidet og sosial kompetanse. Dette arbeidet bør ta utgangspunkt i kommunen sin kvalitetsplan for oppvekstsektoren.

1 Innleiing

Kontrollutvalet i kommune gjorde i sak 10/17 vedtak om å få utført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt kring tidlig innsats og PPT. Målsettinga med prosjektet var å undersøke om kommunen følgjer lov, forskrift og retningslinjer med omsyn til å identifisere barn med vanskar og yte spesialpedagogisk hjelp i barnehagar. Vidare at dei kjem tidlig i gong med spesialundervisning/ tilrettelagt undervisning i grunnskulen. I tillegg er det utarbeida ei deskriptiv analyse kring emnet der ein bl.a. har sett på omfang av spesialpedagogisk undervisning, kompetanse og tiltak i barnehagar, men og resultat frå nasjonale prøver. Det er føreteke ei samanlikna av dei ulike kommunane på Søre Sunnmøre.

2 Målsetting og problemstilling

Med utgangspunkt i bestillinga frå kontrollutvalet er det utarbeida følgjande problemstillingar:

1. Korleis blir born med behov for spesialpedagogisk hjelp fanga opp av kommunen?
2. I kva grad har kommunen tilfredstillande ordningar ved overgang frå barnehage til grunnskule for born med særlege behov?
3. I kva grad tilfredsstillar PPT sakshandsamingstida som går fram av lov og forskrift?

3 Revisjonskriterium

3.1 Innleiing

Innsamla data vil bli vurdert opp mot revisjonskriterium i form av lover, regelverk og andre relevante kommunale vedtak og retningslinjer. Kriteria vil bli utleia frå autoritative kjelder i samsvar med krava i gjeldande standard for forvaltningsrevisjon.

3.2 Kjelder til kriterium

Revisjonskriteria i dette prosjektet er utarbeida av følgjande kjelder:

- **Opplæringslova:**
Opplæringslova regulerer all opplæringsverksemd samt spesialundervisning for barn, unge og vaksne. Den gjeld alle barn i opplæringspliktig alder som ikkje kan få tilfredstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet.
- **Barnehagelova:**
17 juni 2016 fekk barnehagelova tilførd eige regelverk kring spesialpedagogisk hjelp.
Det går fram av §19 a. Rett til spesialpedagogisk hjelp. At barn under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp om ein har særlege behov for det. Dette gjeld også uavhengig av om barnet går i barnehage.

- **Rettleiar: Overgang for barn og unge som får spesialpedagogisk hjelp eller spesialundervisning.**

Barnehagen og skulen skal i samarbeid legge til rette for overgangen frå barnehage til første årstrinn og eventuelt til skulefritidsordninga. Dette skal skje i et nært samarbeid med heimen. Barnehagen og skulen bør ha ein god dialog og informasjonsutveksling, og det bør leggest til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å starte på skulen og oppleve at det er en samheng mellom barnehage og skule. Rettleiaren gir detaljert informasjon om korleis denne samhandlinga bør skje, og korleis foreldre/førestette bør involverast.

- **Forvaltningslova:**

Det går fram av forvaltningslova §1 at lova også gjeld for spesialundervisning. Lova omfattar mange sider av sakshandsaminga. Men i forhold til prosjektet er det spesielt teke utgangspunkt i kapittel 4 om «*saksforberedelse ved enkeltvedtak*». Då spesielt med omsyn til foreldra sin rett til innsyn og involvering i dokumentasjonsoverføringa mellom barnehage og skule.

Revisjonskriterieia vert vidare omtalt og utgreia i eige avsnitt under kvar enkelt problemstilling.

4 Metode og gjennomføring

Metode er eit samleuttrykk for dei framgangsmåtar som er nytta for å kunne svare på dei ulike problemstillingane. Vi vil basere oss på analyse av relevante dokument, rutinar, korrespondanse, samt samtaler/ intervju med administrasjonen (PPT, skuleleiinga, og barnehagestyrarar). Ein viktig del av revisjonen vil også vere å gjennomføre ei spørjeundersøking/kartlegging til rektorane og barnehagestyrarane for å vurdere korleis barna i kommunen med behov for spesialpedagogisk hjelp vert fanga opp mht. tidleg innsats.

I tillegg er det gjennomført ei samanlikning av nøkkeltal mellom dei ulike kommunane mht. tidleg innsats i barnehage og skule. Tala er henta frå KOSTRA og «skoleporten» (utdanningsdirektoratet) og GSI.

4.1 Dokument

Dei viktigaste dokumenta vi har undersøkt er:

- Interne rutinar skule og barnehage

4.2 Verifisering av data

Rapporten er etter standard for forvaltningsrevisjon, sendt over til rådmannen for uttale 07.11.17. Uttalen gjeld forhold som er omtala jfr. RSK 001 i rapporten.

4.3 Avgrensing

Forvaltningsrevisjonen er knytt opp i mot tidleg innsats innan barnehage og skule. Sentrale lover er barnehagelova og opplæringslova, med tilhøyrande forskrifter og rettleiarar. Gjennomgang av tilpassa opplæring og korleis denne blir gjennomført er ikkje ein del av prosjektet. Det inngår heller ikkje å vurdere sakshandsaminga i forbindelse med spesialundervisning. Det er barnehage og skule som er sentralt i denne forvaltningsrevisjonen og som har fokus, og ein har valt og halde helsetenester, barnevern og andre tenester utanom.

5 Sektor for oppvekst og opplæring – Volda kommune

5.1 PPT

Volda har tidlegare hatt felles pedagogisk- psykologisk teneste (PPT) i samarbeid med Ørsta kommune. Eininga hadde i 2015 ein stillingsplan som omfatta 9 årsverk. Denne eininga er i dag oppløyst og kommunen har inngått i samarbeid med Hareid, Ulstein og Ørsta. Dette samarbeidet vart sett i verk 1/7- 2017. På Søre Sunnmøre har Sande og Vanylven felles PPT. Herøy kommune har eiga teneste. Tenesta er heimla i opplæringslova § 5-6, og lova slår fast at PPT er kommunen/fylkeskommunen sitt sakkyndige organ når det gjeld spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning.

Samarbeidet mellom Volda og Ørsta strekk seg tilbake til 1990- talet og det har vore forskjellig organisering opp gjennom åra. Oppvekstkontoret i Ørsta opplyste om at PPT-eininga har hatt kapasitetsproblem i lang tid p.g.a permisjonar, sjukmeldingar og rekrutteringsproblem. Sjå kapittel 8 for meir informasjon om PPT.

1.1.2 Grunnskulen

Grunnskulen i Volda består av 8 skular (Austefjord, Bratteberg, Dalsfjord, Folkestad, Mork, Vikebygda, Øyra skule og Volda ungdomsskule). For skuleåret 2016/17 omfattar dette 1145 elevar der 815 er knytt til 1.-7. årstrinn og 330 er knytt til 8.-10. årstrinn.

1.1.3 Barnehage

Kommunen har 13 heildags barnehagar, sju kommunale og seks private barnehagar. SSB-tal viser at 447 born gjekk i barnehage i 2016. 232 born gjekk i kommunal barnehage og 215 born gjekk i private barnehagar.

6 Problemstilling 1

Korleis vert born med behov for spesialpedagogisk hjelp fanga opp av kommunen?

- Korleis samarbeider dei ulike einingane i kommunen på dette området?

6.1 Revisjonskriterium

6.1.1 Opplæringslova med føringar:

§ 1-3. Tilpassa opplæring og tidleg innsats

Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lære kandidat.

På 1. til 4. årstrinn skal kommunen sørge for at den tilpassa opplæringa i norsk eller samisk og matematikk mellom anna inneber særleg høg lærartettleik, og er særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.

PPT er ei lovpålagt teneste for kommunane (opplæringslova § 5-6 PPT sitt virkeområde går bl.a. på kunnskapsdepartementet sine sider at:

«PP-tjenesten gir systemrettet støtte til barnehager og skoler i form av råd og veiledning om pedagogisk ledelse, gruppeledelse, læringsmiljø og spesialpedagogiske didaktiske spørsmål. PP-tjenesten skal også støtte barnehagen og skolen med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for barn og unge med særlige behov.

PP-tjenesten gir individrettet støtte i form av sakkyndig vurdering i de tilfeller loven krever det.

PP-tjenesten kan bli spurt om råd i forhold til spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder (§5-7), tidlig skolestart (§2-1, tredje ledd), utsatt skolestart (§2-1, tredje ledd), tegnspråkopplæring før opplæringspliktig alder, i grunnskolen og i videregående opplæring (§2-6., §3-9)....»

All undervisning skal ifølgje opplæringslova vere tilpassa den enkelte eleven sine evner og føresetnader. Prinsippet om tilpassa opplæring gjeld alle elevar, også elevar som treng ekstra utfordringar. Skolen skal aktivt ta omsyn til variasjonar blant elevane gjennom læringsmiljø, metodebruk og pedagogikk. (Utdanningsspeilet 2016, s 35).

Spesialundervisning, som er heimla i opplæringslova § 5-1, er ei meir omfattande form for tilpassa opplæring.

«Tidleg innsats betyr at ein skal sette i verk tiltak for ein elev med ein gong det er behov for det, og når som helst i skuleløpet. Det er viktig og prioritere førebygging. Prinsippet om tidlig innsats er konkretisert i opplæringslova. Her har skulane ei lovfesta plikt til å legge til rette i form av tidleg innsats for elevar på 1.-4. klassetrinn i faga norsk eller samisk og matematikk. Innsatsen skal rettast mot elevar som har svake ferdigheiter i lesing og rekning, der formålet er å styrke dei grunnleggande ferdigheitene i lesing og rekning på tvers av fag.

I seinare tid har det vore generelt fokus på betre tilpassa opplæring i den ordinære undervisninga, slik at spesialundervisning kan reduserast .

I tillegg til føringane ovanfor går det fram i opplæringslova **13-7a. Plikt for kommunen til å ha tilbod om leksehjelp:**

Kommunen skal ha eit tilbod om leksehjelp i grunnskolen.

Tilbodet skal vere gratis for elevane. Elevane skal ha rett til å delta på leksehjelptilbodet, men det skal vere frivillig om dei ønskjer å delta.

Det går vidare fram i føreskrift til opplæringslova at:

§ 1A-1. Leksehjelp i grunnskolen

Kommunen skal tilby leksehjelp, jf. opplæringslova § 13-7a, med til saman åtte timar kvar veke til elevar i grunnskolen. Dei åtte timane fordelast fritt på årstrinna slik kommunen avgjer. Formålet med leksehjelpa er å gi eleven støtte til læringsarbeidet, kjensle av meistring og gode rammer for sjølvstendig arbeid. Leksehjelpa skal og medverke til å utjamne sosial ulikskap i opplæringa.

Leksehjelpa er ikkje ein del av opplæringa til eleven, men skal sjåast i samanheng med opplæringa. Leksehjelpa skal gi eleven hjelp med skolearbeidet.

Kommunen er ansvarleg for leksehjelpa og vel korleis leksehjelpa skal organiserast.

Kommunen pliktar å informere foreldra om retten til leksehjelp og tilbodet som gis.

6.1.2 Barnehagelova:

17 juni 2016 fekk barnehagelova tilførd eige regelverk kring spesialpedagogisk hjelp. Det går fram av §19 a. (Rett til spesialpedagogisk hjelp). At barn under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp om ein har særlege behov for det. Dette gjeld også uavhengig av om barnet går i barnehage.

§1 Forskrift om pedagogisk bemanning

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk bemanning.

Barnehagen skal minst ha én pedagogisk leder per 14–18 barn når barna er over tre år og én pedagogisk leder per 7–9 barn når barna er under tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder. Barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

§ 19 c. Pedagogisk-psykologisk tjeneste

Kommunens pedagogisk-psykologiske teneste er sakkyndig instans i saker om spesialpedagogisk hjelp. Den pedagogisk-psykologiske tenesten skal sørge for at det blir utarbeidet lovpålagte sakkyndige vurderinger.

Den pedagogisk-psykologiske tenesten skal bistå barnehagen i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge barnehage tilbudet for barn med særlege behov.

Oppsummering

- PPT har eit lovfesta ansvar knytt til førebyggjande arbeid også før eventuell tilvising til PPT. Dette gjeld både i barnehage og skule.
- Skulane har ei lovfesta plikt til å legge til rette for tidleg innsats for elevar på 1.-4. klassetrinn i faga norsk, samisk og matematikk og skal rettast mot elvar med svake ferdigheiter.
- Det skal også leggest til rette for spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder.
- Barnehagen og skulen skal prøve ut tiltak for å gi barnet/eleven tilfredstillande utbytte av opplæringa. Dersom tilrettelegging ikkje er tilstrekkelig, skal eleven tilvisast til PPT for sakkyndig vurdering/tilråding av opplæringstiltak og eventuelt enkeltvedtak om spesialundervisning.
- Barnehagar og skular bør beskrive samarbeidet med PPT som godt.
- Kommunen skal sørge for minimum 8 timar pr. veke gratis leksehjelp for elevar. Timane kan fordelast slik som skulen sjølv ønskjer.

6.2. Fakta: Barnehagane i kommunen:

6.2.1 Dekningsgrad i barnehagen

Ein del barnehagefaktorar er viktige med tanke på tidlig innsats. For å avdekke læringsutfordringar på eit tidleg tidspunkt er kompetanse og ressursar viktig. Ein har derfor sett på dekningsgrad og pedagogtettheit i barnehagane.

Tabell 1: Dekningsgrad i barnehagane 1.

Volda kommune, kommunane på Søre Sunnmøre, fylke og landsgjennomsnitt.

2016	Volda	Ulstein	Sande	Herøy	Hareid	Vanylven	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	98,4	98,4	86,5	95,3	87,1	91,1	93,2	92,6	91,5
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	89,1	90,5	75	87,8	80,9	77,5	87,4	84	82,6
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	104,4	103,6	92	100	91,4	97,6	96,7	97,8	97,2

(kjelde KOSTRA)

Vi ser av tabellen ovanfor at Volda kommune låg over fylke- og landsgjennomsnittet i høve andel barn i alderen 1-5 år med barnehageplass og høgast av kommunane på Søre Sunnmøre saman med Ulstein. Ser ein vidare på andelen 1-2 åringar låg Volda over

fylkesgjennomsnittet og landsgjennomsnittet, samt alle kommunane på Søre Sunnmøre utanom Ulstein. I høve andel barn i alderen 3-5 år låg kommunen også der over gjennomsnittet for fylke og landet. Generelt såg ein at 10 % av foreldra hadde borna heime i alderen 1-2 år, medan fleirtalet av borna mellom 3-5 år gjekk i barnehage.

Tabell 2: Dekningsgrad i barnehagane 2.
Volda kommune i perioden 2010-2015.

Volda	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	99,4	100	98,1	100,4	94,9	97,9	98,4
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	94,1	99	92,3	96	86,9	93,3	89,1
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	103,2	100,6	101,2	102,6	99,4	100,7	104,4

Tabell 2 viser utviklinga i dekningsgraden til kommunen i perioden 2010-2016. Ein ser mindre svingingar i perioden der kommunen hadde lågast dekningsgrad i 2014. For barn i alderen 1-5 år var dekningsgraden i 2014 (94,9%). I 2016 var andelen på 98,4%.

Tabell 3. Barn på venteliste

2016	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Barn med rett til barnehageplass på venteliste	:	:	:	4	:	:	8	135	2900

Tabellen viser andel barn med rett til barnehageplass på venteliste henta frå KOSTRA. Oversikta viser at Ulstein (4) og Ørsta (8) var dei einaste kommunane i Sjustjerna som har rapportert om venteliste i 2016. Tilbakemelding frå eingane i Volda kommune bekreftar at ein ikkje hadde venteliste i kommunen og at fleire foreldre vel den barnehagen som geografisk ligg nærmast heimen.

Tabell 4: Kompetanse blant dei tilsette i barnehagane:

Volda kommune 2010-2015 (låg ikkje føre fullstendige tal for 2016)

Volda	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	31,3	33	32,8	36,2	35,8	44,4	46,6
Andel ansatte med pedagogisk utdanning som tilsvare utdanningskravet til styrer/pedagogisk leder	3,1	2,2	3,7	3,4	3,1	7,3	1,1
Andel styrere og pedagogiske ledere med barnehagelærerutdanning	86,9	93,4	91,8	96,8	94,9	96,9	98,6
Andel styrere med pedagogisk utdanning som tilsvare utdanningskravet til styrer/pedagogisk leder	0	0	0	0	7,1
Andel pedagogiske ledere med pedagogisk utdanning som tilsvare utdanningskravet til styrer/pedagogisk leder	11,1	4,3	2,2	0	1,7
Ansatte i alt alle barnehager	195	185	189	177	193	178	178
Ansatte i alt med barnehagelærerutdanning alle barnehager	61	61	62	64	69	79	83
Ansatte i alt med pedagogisk utdanning som tilsvare utdanningskravet til styrer/pedagogisk leder alle barnehager	6	4	7	6	6	13	2
Antall styrere alle barnehager	16	15	15	14	14	11	11
Pedagogiske ledere alle barnehager	45	46	46	48	45	54	58

Andelen tilsette med barnehagelærerutdanning har gradvist auka i perioden frå 31,3% i 2010 til 46,6% i 2016. Ser ein dette opp i mot antal tilsette i barnehagane som også har vore redusert i perioden hadde 83 av 178 tilsette barnehagelærerutdanning i 2016.

Ser ein på tilsette med pedagogisk utdanning som oppfylte utdanningskravet til pedagogisk leiar ser ein at dette auka frå 3,1% i 2010 til 7,3% i 2015 og kommunen hadde 13 tilsette som oppfylte utdanningskravet og til saman 11 barnehagestyrarar. Kommunen har derfor svært høg utdanning og kompetanse blant dei tilsette. Ein har fått tilbakemelding med styrarar og kommunen at det ikkje er utfordringar knytt til å rekruttere kvalifisert personell. Ut i frå KOSTRA såg ein derimot ein drastisk nedgang i antal tilsette (2) som oppfylte utdanningskravet til ped.leiar/styrrar i 2016.

6.2.2 Tilrettelagte tiltak i barnehagen

I KOSTRA går det fram informasjon om tilrettelagte tiltak gjennomført i barnehagen og går fram i tabellen nedanfor.

Funksjon 211 "Tilrettelagte tiltak" - Barnehagar	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015
Brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskulebarn (f 211) per barn som får ekstra ressurser, alle barnehager	108 692	57 000	46 393	66 614	54 806	65 381	106 661	74 114	66 707
Korrigerte brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskulebarn (f 211) per barn som får ekstra ressurser, kommunale barnehager	157 000	119 125	78 941	461 600	89 447	102 162	160 537	102 831	88 556
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskulebarn, i forhold til alle barn i barnehage. Alle barnehager (%)	9,8	20,8	18,1	16,7	22,3	13,4	10,3	15,6	16,4
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskulebarn, i forhold til alle barn i barnehage. Kommunale barnehager (%)	12,2	17,8	14,2	7,5	28,8	15	11,5	17,1	19,8
Korrigerte brutto driftsutg. per barn, ekskl. minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser (f211) i komm. barnehage, konsern	1 413 000	953 000	..	1 154 000	424 875	472 500	731 333	463 543	487 863
Andel barn, ekskl. minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i komm. barnehager	1,4	2,2	0	3	6,1	3,2	2,5	3,8	3,6

Oversikta viser at det er store forskjellar mellom kor mykje kvar enkelt kommune brukar på tilrettelagde tiltak til førskulebarn (både kommunale og private barnehagar). Det skal derimot nemnast at små barnegrupper kan gi stort utslag i kvar enkelt kommune. Vanylven og Ørsta hadde dei høgaste brutto driftsutgiftene til styrka tilbod til førskulebarn med hhv. 108 692 kr og 106 661kr pr barn. Dei andre kommunane hadde utgifter på mellom 46 000kr til 67 000kr. Volda brukte 66 381kr, medan gjennomsnittet for fylket var 74 114kr.

Det er også interessant å sjå at utgiftsnivået generelt sett for alle kommunane er høgare i dei kommunale barnehagane enn i dei private. Dette kan tyde på at det vert nytta meir ressursar knytt til tiltak i dei kommunale barnehagane enn i dei private, men enkelte barn som treng ekstra store ressursar kan gjere store utslag i statistikken.

Oversiktene viser store forskjellar i andelen barn som fekk ekstra ressursar i førskulealder i dei ulike kommunane. Hareid og Sande hadde høgaste andelen med hhv. 22,3% og 20,8%. Medan Vanylven og Ørsta hadde den lågaste andelen med hhv. 9,8% og 10,3%. Herøy (18,1%), Ulstein (16,7%) og Volda (13,4%) låg rundt landsgjennomsnittet på 16,4%. Ein registrerte ikkje nokon samanheng mellom andelen born som fekk tiltak i kommunale barnehagar enn i dei private. I enkelte kommunar var det størst andel i kommunale barnehagar (Vanylven, Hareid, Volda og Ørsta) medan i Sande, Herøy, Ulstein var det størst andel i dei private.

Hareid og Sande hadde som nemnt ovanfor høgaste andelen med førskulebarn som fekk ekstra ressursar. Vanylven og Ørsta hadde lågast. Ser ein dette i samanheng med tabellen under kapittel 6.4.2 (spesialundervisning) hadde Hareid og Sande ein lågare andel elevar på ungdomsskulen som fekk spesialundervisning i forhold til nabokommunane og fylket . I Vanylven, Volda og Ørsta såg ein derimot lite tiltak i småskulen og ein høg andel elevar med spesialundervisning i storskulen og ungdomsskulen. Det er derimot ikkje gått nærmare inn på kva som er grunnen til dette, men isolert sett for kommunane på Søre Sunnmøre er det interessant sjå at dei kommunane som kjem i gong med tidleg innsats har ein reduksjon i andelen elevar med spesialundervisning i storskulen og ungdomsskulen i høve gjennomsnittet. Herøy følgjer derimot ikkje denne utviklinga, men det skal nemnast at dette kan skuldast at kommunen har hatt større fokus på tidleg innsats dei siste åra, og at elevane som no er på ungdomstrinnet er resultatet av tidlegare praksis.

6.2.3 Minoritetsspråkelege barn.

Alle elevar har krav på tilpassa og differensiert opplæring ut frå eigne vilkår og behov. Ein skule basert på likeverd føreset at alle elevar får de same mogligheit til å utvikle seg. Minoritetsspråkelege barn/elevar er barn som har eit anna morsmål enn norsk eller samisk.

Auken i minoritetsspråkelege barn kan gi ei utfordring for kommunane i høve å legge til rette og kunne gi dei den tilpassa opplæringa dei har krav på. Vi har derfor også sett på andelen minoritetsspråkelege barn i barnehage i dei ulike kommunane.

Minoritetsspråkelege barn 2015	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
Andel minoritetsspråkelege barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass	7,6	15,8	17	14,5	18,3	11,3	7,6
Andel minoritetsspråkelege barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 0-5 år	63	59	91	76	66	93	63

Tabellen viser kor stor del av borna med barnehageplass som var minoritetsspråkelege. Hareid og Herøy hadde høgaste andelen med hhv. 18,3% og 17% , men Sande og Ulstein hadde også ein høg del med 15,8% og 14,5%. Volda hadde ein andel på 11,3 %, medan Ørsta og Vanylven hadde lågaste andel av kommunane med 7,6%.

6.3 Vurdering:

KOSTRA viste at kommunen hadde ikkje venteliste på barnehageplass (2016). KOSTRA-tal viser ein høg andel tilsette med pedagogisk utdanning (ped.leiarar) og barnehageutdanning. Einingane bekreftar dette og at ein ikkje har store utfordringar med rekruttering av kompetent personell.

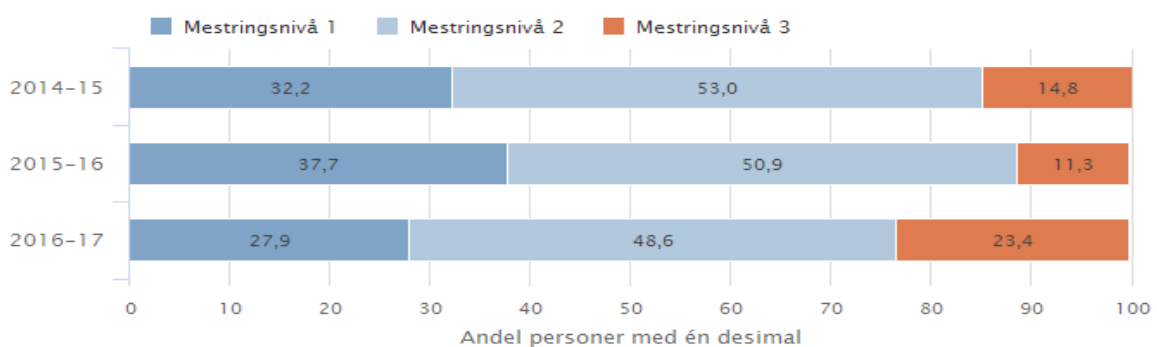
Volda hadde under gjennomsnittet av driftsutgifter knytt til tilrettelagde tiltak i barnehagen. Kommunen låg under fylkes- og landsgjennomsnittet i høve andel barn som fekk ekstra ressursar (13,4%). Dette kan tyde på at ein i Volda har ein under gjennomsnittleg andel barn som får ekstra ressursar, og at desse er under fylkes- og landsgjennomsnittet ressurskrevjande. Volda låg under gjennomsnittet når det gjaldt andel barn med minoritetsspråkleg bakgrunn samanlikna med kommunane på Søre Sunnmøre, der berre Ørsta og Vanylven hadde ein lågare andel.

6.4 Fakta: Skulane i kommunen:

6.4.1 Nasjonale prøver

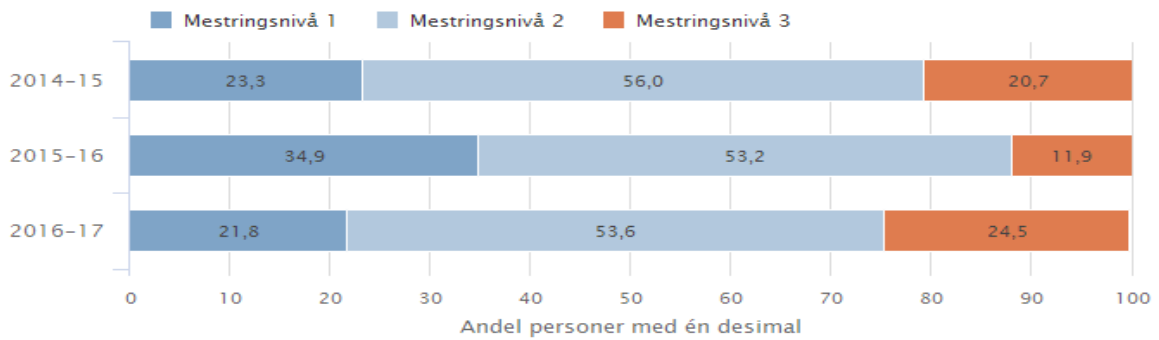
Innleiingsvis har vi sett nærmare på nokon data frå utdanningsdirektoratet si tilstandsvurdering av grunnskulen og samanlikna nabokommunane opp i mot kvarandre, samt opp i mot fylke- og landsgjennomsnitt. Vi har spesielt sett nærmare på resultat frå nasjonale prøver på 5. trinn, då vi meiner at desse gir ein peikepinn på den læringa som har skjedd i 1.-4. klasse. Sidan desse kartleggingsprøvene blir gjennomført på hausten, seier dei lite om opplæringa på 5. trinn. Kartleggingsprøvene blir gjennomført i engelsk, lesing og rekning, og er delt inn i tre mestringsnivå: Mestringsnivå 1, som er lågast, mestringsnivå 2 er middels og mestringsnivå 3 er høgast.

Figur 1: Resultat frå nasjonale prøver 2014-15 og 2016-17
Engelsk. 5. trinn. Andel på mestringsnivå

Volda kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

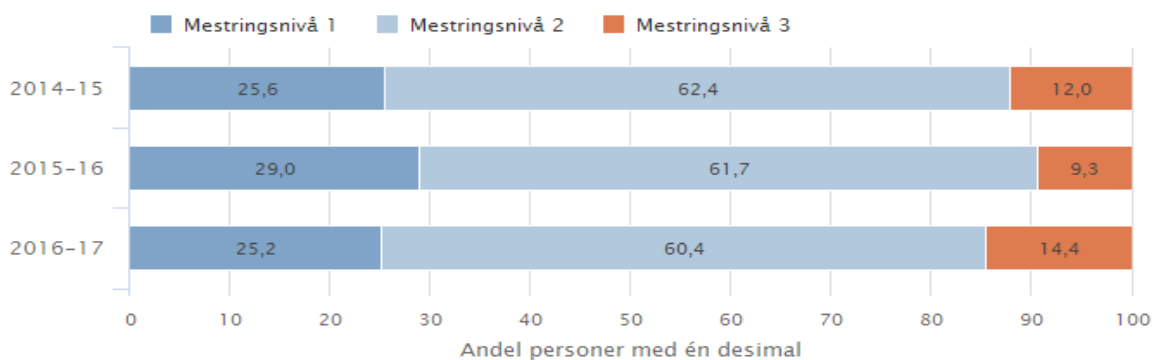
Figur 2: Resultat frå nasjonale prøver 2014-15 og 2016-17
Lesing. 5. trinn. Andel på mestringsnivå

Volda kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Figur 3: Resultat frå nasjonale prøver 2014-15 og 2016-17

Rekning. 5. trinn. Andel på mestringsnivå

Volda kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Eit moment som det ikkje er teke høgde for i tabellane ovanfor er fritaksprosenten for deltaking på prøvene for elevar som openbart ikkje vil gi utbytte i læringssamanheng. For alle skuleåra låg det føre tal for engelsk, lesing og rekning. For engelsk, lesing og matematikk såg ein ei positiv utvikling på mestringsnivå 3 og ein reduksjon på mestringsnivå 1 frå skuleåret 2014/15 til 2016/17. Lågast resultat for alle dei tre prøvene var skuleåret 2015/16 då ein registrerte størst andel elevar på mestringsnivå 1 og minst på mestringsnivå 3.

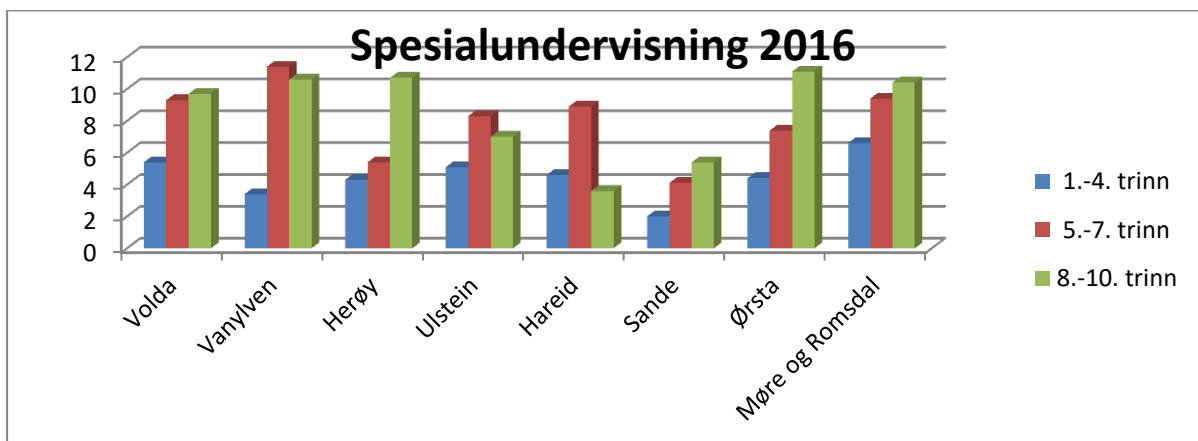
6.4.2 Spesialundervisning i grunnskulen

Med utgangspunkt i KOSTRA og GSI har ein sett på andel elevar som fekk spesialundervisning. Oversikta viser at 7,8 % av elevane i Volda tok i mot spesialundervisning i 2016 . Dette er ein nedgang frå 2015 då 8,1% av elevane fekk spesialundervisning. 7,8% er litt over gjennomsnittet samanlikna med nabokommunane, men under fylkesgjennomsnittet og på høgde med landsgjennomsnittet. Andel årstimar til spesialundervisning av totale lærartimar var 25,3% og høgast av alle nabokommunane, fylkes- og landsgjennomsnittet.

År 2016	Volda	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Herøy	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	7,8	8,2	3,8	6,7	5,7	6,6	7,3	8,6	7,8
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn	5,4	3,4	2	5,1	4,6	4,3	4,4	6,6	5,2
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn	9,3	11,4	4,1	8,3	8,9	5,4	7,4	9,4	9,2
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn	9,7	10,6	5,4	7	3,6	10,7	11,1	10,4	10,1
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	25,3	10	11,3	19,3	21,8	16,2	15,2	18,8	17,5

Spesialundervisning fordelt på klassetrinn:

Diagrammet nedanfor viser prosentandel av elevar som får spesialundervisning i småskulen, storskulen og ungdomsskulen. Ein ser tydeleg tendensar til at ein større andel elevar får spesialundervisning i storskulen/ungdomsskulen i forhold til småskulen i dei fleste kommunane. Volda har også denne tendensen. Det er ei auke i andel spesialundervisning i storskulen og på ungdomstrinnet samanlikna med småskulen.

Det kan vere fleire grunnar til at ein ser ei auke i spesialundervisning i forhold til klassetrinn. Ein grunn kan vere at spesialundervisninga ikkje har hatt effekt, eller at av ein eller anna grunn ikkje kjem i gong med spesialundervisninga tidlegare.

6.4.3 Leksehjelp

Opplæringslova gir elevar i grunnskulen rett til leksehjelp. Det skal bli gitt tilbod om minimum åtte timar kvar veke og kommunen/skulen avgjer korleis dei åtte timane skal fordelast på dei ulike årstrinna. Nedanfor går det fram informasjon om korleis leksehjelp blir praktisert i kommunen. Ein har vore i kontakt med rektor på fire av skulane i kommunen for å få eit innblikk i korleis ordninga fungerer.

Volda har vedteke at ein skal ha leksehjelp på klassetrinna 7.-10. klasse. Ein fekk tilbakemelding med dei kontrollerte skulane om at det var slik det blei praktisert og at dei blei tilbydd 2 skuletimar i veka.

Det blei stilt spørsmål om det er lagt til rette for god informasjonsoverføring mellom den som utfører leksehjelpa og kontaktlærar i klassene, samt til foreldre føresette. Ein fekk tilbakemelding om at det ikkje ligg føre skriftlege rutine knytt til dette, men lærar som

utfører leksehjelpa hadde i stor grad dei same elevane i den daglege undervisninga. Informasjonsoverføring til føresette blir i hovudsak gjort gjennom foreldresamtale der ein tek opp eventuelle utfordringar.

6.5 Vurdering:

KOSTRA-rapporteringa viser at 7,8 % av elevane i Volda tok i mot spesialundervisning i 2016. Dette er ein nedgang frå 2015 då 8,1 % av elevane tok i mot spesialundervisning. Rapporteringa viser også at Volda hadde ein større andel elevar med spesialundervisning i storskulen /ungdomsskulen enn i småskulen i. Det er same tendensen som dei fleste kommunane på Søre Sunnmøre.

Ved skulane blir leksehjelpa gjennomført i grupper der fleire klasser deltek. Reknar ein antal klasser som får tilbod om leksehjelp har alle skulane (som har 7.-10. klasse) tilfredstillande krav om 8 timar leksehjelp. Revisjonen vurderer rettleiaren slik at skulen skal tilby 8 timar til kvar enkelt elev i løpet av grunnskulen der skulen sjølv kan fordele timane mellom dei ulike klassetrinna. Ein meiner derfor at kommunen har tilfredstilt krava i rettleiar i høve antal timar leksehjelp i veka, då små elevgrupper gjer det forsvarleg å gjennomføre felles økter med ulike klassetrinn.

Ei problemstilling ein ikkje har kontrollert i denne samanheng er om leksehjelpa vert organisert som ein del av SFO. Her vil revisjonen berre minne kommunen om at ein ikkje kan ta betalt for den tida eleven får leksehjelp etter forskrifta.

6.6 Kommunen sitt arbeid knytt til tidleg innsats:

6.6.1. Fakta

6.6.1.1 Systemretta og førebyggjande arbeid i barnehage og skule.

Ein har hatt samtale med rektor og styrarar ved skular og barnehagar i kommunen. I den samanheng har ein fått tilbakemelding på kva systemretta førebyggjande arbeid som blir gjennomført på dei ulike einingane og om PPT deltek ute på einingane i kommunen.

Voldaprojektet:

Alle barnehagane er med i Voldaprojektet (2013-2017). Dette er ein del av eit forskingsprosjekt knytt til psykisk helse i barnehagen der tre kommunar deltek (Steinkjer, Klæbu og Volda). Målet med prosjektet er å auke kunnskapen om psykisk helse i barnehagen, evaluere for å sjå effekten av kompetansehevinga og å få meir kunnskap om psykisk helse hos barn i barnehagealder. Ein har fått tilbakemelding frå alle barnehagestyrarane ein har vore i kontakt med at dette har gitt god opplæring innanfor emnet og at ein har hatt stort utbytte av prosjektet. Mykje av dette arbeidet og opplæringa bidreg til at ein fangar opp born med psykiske vanskar/utfordringar tidlegare og er dermed ein viktig del av tidlege innsatsen i barnehagane.

Tverrfagelig ressursteam:

Volda kommune har også eit tverrfagelig ressursteam for barnehagar og skular.

Ressursteamet er eit ledd i kommunen si satsing på tidleg innsats for å oppdage og førebygge vanskar hos barn og unge og består av helsesøster, barnevernspedagog, PP-rådgjevar og kommunepsykolog. Dette er eit lågterskeltilbod til alle barnehagar og skular i kommunen der målet er å snu ei uheldig utvikling så tidleg som mogeleg. Skulane og barnehagane i samarbeid med foreldre/føresette melder opp saker til ressursteamet der det blir satt av 45 min til kvar enkelt sak, der ein drøftar barnet si utvikling og får rettleiing om kva tiltak som kan vere aktuelt å prøve ut, samt vurdere om tilvising til aktuelle hjelpeinstansar er aktuelt.

Tilbakemelding frå skulane viser at dette ressursteamet har fungert i ca 2 skuleår og at det blei mykje brukt første skuleåret. Ein har derimot fått tilbakemelding på at siste skuleår blei teamet nytta i mindre grad. Dette skuldast at ved fleire tilfelle blei det valt å gå direkte til dei instansane som skulane vurderte som aktuelle (i hovudsak PPT). Skulane si tilbakemelding frå føresette var også at dei ofte ikkje ønskte å ta opp saker i dette teamet då foreldre oppfatta det som «overveldande» med så mange tenester samla for å diskutere barnet deira.

Nettverk for spesialundervisning i skulane

Volda kommune har eit kommunalt nettverk for spesialundervisning (SPU). Dei har møter ca 4 gongar i året (2 på haust og 2 på våren). Nettverket har utarbeida ein kartleggingsmodell som skal prøvast ut dette skuleåret (2017-2018). Målet med planen er å sikre at alle elevar vert fanga opp tidleg dersom der er utfordringar som gjeld grunnleggjande kompetanse innanfor lesing, skriving eller rekning. Planen skal også vere ein god reiskap i vurdering for læring og tilpassa opplæring. Det er skuleleiinga som har hovudansvaret for å implementere planen og tilbakemeldingane viser at ein no er i oppstartsfasa med å implementere planen.

Nettverk for spesialpedagogane og støttepedagogane i barnehage

Volda kommune har eit kommunalt nettverk for spesialpedagogane og dei har møte/samarbeidstid annakvar veke. Møta vert nytta til kompetanseheving og rettleiing. Spesialpedagogane i Volda kommune har dei siste åra fått opplæring i bruk av systemanalysemodellen, i regi av Statped Midt og Fylkesmannen.

Volda kommune har også eit kommunalt nettverk for støttepedagogane. Spesialpedagogane har ansvar for det faglege innhaldet. Dei har 4-5 møter i året (2 på haust og 3 på våren). Møta vert nytta til kompetanseheving og rettleiing.

Koordinator i barnehage

Volda kommune har for barnehageåret 17/18 ein koordinator som skal følgje opp ulike støttetiltak i barnehagen. Koordinator skal rettleie og fylgje opp tiltak, rettleie støttepedagogane og bistå barnehagane med arbeid på systemnivå (systemanalysemodellen - lågterskeltilbod).

Søke om støtteressurs i barnehagane:

I Volda kommune har barnehagane mogelighet for å søke om støtteressurs til barn. Barnehagen i samarbeid med foreldre/føresette sender då inn søknad til oppvekst, som evaluerer og evt. tildelar ressursar. Dette er eit tilbod utanom ressursane knytt til spesialundervisning gjennom tilvising til PPT. Ein har fått positive tilbakemeldingar frå barnehagane knytt til denne ressursen og at desse ressursane kan vere med på å førebygge og redusere antal saker som ender med tilvising til PPT ved at ein kan få satt inn små ekstra ressursar der ein ser behov for det.

Øymerka ressursar knytt til tidleg innsats i skulane:

Oppvekstkontoret dreg ut på dei ulike skulane seint på hausten (nov/des) for å få tilbakemelding på kva ressursar som trengs neste skuleår i samband med utarbeiding av budsjettrammer. Ut i frå tilbakemeldingane frå skulane utarbeidar dei ein fordelingsnøkkel og eit tilvisingsbrev for kvar enkelt skule. Ein del av dei ressursane som blir fordelt ut skal nyttast til styrking og tilpassa opplæring. Det er rektor ved kvar enkelt skule som på bakgrunn av fordelingsnøkkel fordeler ressursane på dei klassene/gruppene der det er mest hensiktsmessig. Dermed har rektor kvart år ein pott som kan brukast på å styrke klassene mht. tidleg innsats/tilpassa opplæring.

Systemretta og førebyggjande arbeid på skular og barnehagar utført av PPT:

På spørsmål om PPT gjennomfører systemretta og førebyggjande arbeid ute i barnehagane og skulane fekk ein stort sett tilbakemelding frå einingane at dette ikkje har vore gjort siste åra og at PPT sitt arbeid har vore hovudsakeleg vore knytt til sakshandsaming av tilvisingar. Ut frå møte med den nye PPT hadde alle einingane inntrykk av at ein sentral del av arbeidet deira vil vere førebyggjande og systemretta tiltak. Men einingane hadde fått tilbakemelding om at PPT er i ein omstillingsprosess, så det ville ta ei tid før ein får sette i gong med dette arbeidet.

Etter at PPT samarbeidet mellom Ørsta og Volda blei avvikla blei alle tilvisingane som var sendt inn av skulane og barnehagane kansellerte og dei fekk beskjed om å tilmelde på nytt når den nye eininga kom på plass. Kommunen har derfor veldig mange born/elevlar som har stått på venteliste svært lenge (over 8-10 månadar). Sett i samband med at det nye PPT samarbeidet har gitt beskjed om at det vil ta tid før dei har vanleg drift, er mange av styrarane og rektorane frustrerte då det er mange saker som har vore på vent og som no må takast tak i slik at ein kan få på plass enkeltvedtak på dei borna/elevane som treng det.

Alle einingane gav tilbakemelding om ein no hadde fått kontaktpersonar i nye PPT, og alle einingane som revisjonen har vore i kontakt med hadde hatt besøk av PPT i sept/okt. PPT har også halde informasjonsmøte for alle einingane.

Ved enkelte barnehagar og skular fekk ein tilbakemelding om at ein kunne ønske eit tettare samarbeid med PPT med faste møtepunkt der ein kunne drøfte utfordringar i kvardagen og

saker på NN-nivå. Einingane har forventningar om at det nye PPT bør vere meir aktivt ute på skulane og barnehagane slik at PPT får god kjennskap til kvar enkelt eining i høve tilgjengelige ressursar, organisering og læringsopplegg. Tett dialog mellom einingane og PPT vert også peika på som viktig slik at ein kan skape eit tillitsforhold mellom dei tilsette og PPT.

Sakshandsamingstid ved tilvising PPT:

Tilbakemelding frå einingane og skuleleiinga viser at ein over fleire år (siste 10 åra) har hatt problem med lang sakshandsamingstid knytt til tilvising av born/elevlar til PPT.

Tilbakemeldingane frå einingane i Volda viste at i mange tilfelle kunne det vere opp til 6 månadar venteliste før ein fekk gjennomført oppstartsmøte og sett i verk kartleggingsprosessen. Dermed kunne det gå heile skuleåret frå skulen/barnehagen tilmeldte til at det låg føre sakkyndig vurdering. Det skal nemnast at sjølv om sakshandsamingstida ikkje var tilfredstillande rapporterte fleire av einingsleiarane om ei positiv utvikling dei to siste åra. Sjå kapittel 8 for meir informasjon kring sakshandsamingstida til PPT.

6.5.2 Vurdering:

Voldaprojektet:

Tilbakemelding frå barnehagane er positive til Voldaprojektet. Prosjektet har bidrege til betre kunnskap kring psykisk helse til barn blant dei tilsette og ein vurderer dette som eit konkret og godt tiltak knytt til tidleg innsats som ut i frå tilbakemeldingane har fungert. Etter at prosjektet er avslutta bør kommunen vurdere å vidareføre arbeidet mht. felles rutinar og prosedyrar slik at einingane bevarer kunnskapen dei har tileigna seg. Kommunen bør også vurdere å dele kunnskapen som barnehagane no har tileigna seg med skulane i kommunen.

Tverrfagelig team:

Tilbakemelding frå einingane viser dei generelt tenker at det tverrfagelige ressursteamet er eit positivt lågterskeltilbod, men at det siste året har vore mindre brukt fordi ein meiner det tek for lang tid å få sakene fram, og for at foreldre/føresette ikkje ønskjer å delta i slike møter der så mange einingar er representert. Kommunen bør derfor revurdere korleis det tverrfagelige teamet skal fungere og korleis ein kan få meir utbytte av det. Dette bør også sjåast i samanheng og koordinerast med det nye PPT då dei vil ha ein sentral plass.

Nettverk for spesialundervisning (skule) og for spesialpedagogane (barnehage):

Kommunen har både nettverk for spesialundervisning i skulane og nettverk for spesialpedagogane og støttepedagogane i barnehagane. Nettverk for spesialundervisning har siste året arbeidd med ein ny kartleggingsmodell i skulen i høve å fange opp barn tidleg mht. lærevanskar. Nettverket har derfor jobba aktivt med systemretta og førebyggjande arbeid i høve tidleg innsats. Utover dette vert nettverka nytta til kompetanseheving og rettleiing.

Støtteressursar/øyremerka ressursar

Både skule og barnehage får tildelt økonomiske rammer utarbeida av oppvekstkontoret. Ein del av ressursane som vert tildelt skal nyttast opp i mot tidleg innsats/styrking i klasse. Ved barnehagane kan styrar i samråd med foreldre/føresette søke om støtteressursar som oppvekstkontoret vurderer. Dette viser at oppvekstkontoret i Volda kommune har eit bevisst fokus på tidleg innsats.

PPT

PPT har ikkje hatt faste møtetider i skulane og barnehagane. Enkelte einingar ønskte eit tettare samarbeid med PPT spesielt med tanke på opplæring og drøfting av utfordringar i kvardagen. Eit slikt arbeid kan vere med å sikre ei betre kvalitet og kompetanseheving ute på einingane og dermed bidra til å fange opp born med vanskar så tidleg som mogeleg.

Tilbakemelding frå skular og barnehagar viser at ein har hatt utfordringar med sakshandsamingstida i PPT over mange år og lange ventelister. I samband med overgang til nytt PPT-kontor blei alle tidlegare sakene avvikla. Tilbakemeldingane frå einingane viser at PPT no skal ha mykje meir fokus på systemretta og førebyggjande arbeid. Dette kan bidra til at ein ute på einingane raskare greier å fange opp born med vanskar. Derimot har Ørsta og Volda veldig mange individsaker som det hastar å få på plass enkeltvedtak på. Derfor er det viktig at det nye PPT kjem raskt i gong med sakshandsaming av individsakene som blei avslutta, slik at born som har krav på spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp får enkeltvedtak på dette, då det handlar om borna og foreldra sine rettar.

6.7 Skriftelege prosedyre knytt til tidleg innsats i barnehage og skule:**6.7.1 Fakta****6.7.1.1 Felles:**

Kommunen har utarbeida ein kvalitetsplan for heile oppvekst (både skular og barnehagar). Denne planen omfattar fleire emne og har som formål å synleggjere sektoren sine verdiar, mål og tiltak, samt sikre oversikt og kontinuitet i arbeidet, tverrfagleg samarbeid og tidleg innsats. Planen var ferdig i 2017. Dei ulike barnehagestyrarane og rektorane hadde alle kjennskap til planen og arbeida no med å implementere den ute på einingane.

Kommunen nyttar det nettbaserte verktøyet Kvalitetslosen der alle skriftelege dokument og prosedyrar knytt til skule og barnehage ligg føre. Revisjonen fekk tilgang til dette systemet i samband med prosjektet. I Kvalitetslosen ligg det bl.a. skriftelege rutinar knytt til spesialpedagogikk og spesialundervisning, rutinar knytt til overgang mellom skule og barnehage og forskjellige malar og retningslinjer. Nedanfor har ein trekt fram dei viktigaste knytt til tidleg innsats.

Kommunen har utarbeida mal for pedagogisk rapport etter kartlegging og utprøving av tiltak i barnehage og skule. Denne skal ligge ved tilvising av elevar til PPT. Denne malen inneheld ulike testar og kartleggingar som bør/skal gjennomførast. Dermed bidreg denne rapporten til

mykje av dei tiltak og kartleggingane ein gjennomfører i skule og barnehage før tilvising til PPT og er derfor viktige i samband med arbeidet knytt til tidleg innsats.

6.7.1.2 Barnehage:

Barnehagane i Volda kommune har delteke i Voldaprojektet (vert avslutta i 2017). I samband med dette har ein fått utarbeida skriftlege rutinar knytt til psykisk helse hos barn, der tryggleiksmodellen (trygghets sirkelen) står sentralt. Styrarane revisjonen har vore i kontakt med har gitt positive tilbakemeldingar på prosjektet.

Barnevernet har utarbeida felles rutinar for identifikasjon og oppfølging av barn (0-6 år), med foreldre som slit med psykisk sjukdom eller som misbrukar rusmiddel slik at det går utover omsorga for barnet. Denne vert kalla «Sjå meg» og er utarbeida for Volda, Ørsta, Hareid og Ulstein. Dei einingane revisjonen har vore i kontakt med har gitt tilbakemelding på rutinane vert nytta og er eit fint oppslagsverk for dei ulike tilsette mht. ulike vanskelege situasjonar. I tillegg har ein fått tilbakemelding med enkelte av barnehagane om at ein no har starta eit samarbeidsprosjekt med helsestasjonen som ein no jobbar med.

Kommunen har også utarbeida felles rutinar for saksgang knytt til spesialpedagogisk hjelp. Dokumentet inneheld prosedyrebeskriving og ansvar frå drøfting og vurdering av barna si utvikling, til iverksetting og kartlegging i barnehagen til evt. tilvising til PPT og utarbeiding av sakkyndig vurdering. I samtale med barnehageleiarar fekk ein i stor grad tilbakemelding om at dette var ein del av deira skriftlege prosedyrar knytt til tidlig innsats.

6.7.1.3 Skule:

Kommunen har utarbeida ein handlingsplan (2014-2017) knytt til kompetanseutvikling i grunnskulen. Denne planen inneheld tiltak bl.a. knytt til lesing og rekning som grunnleggande ferdigheit og tiltak knytt til tilpassa opplæring.

I samband med kommunen sitt ynskje om å fange opp elevar tidleg mht. lesing, skriving og rekning har SPU-nettverket i kommunen utarbeida «obligatorisk kartlegging i Voldaskulen». Planen inneheld dei obligatoriske kartleggingsverktøya tilpassa 1.-10.trinn. I tillegg nyttar skulane i Volda "SOL - Systematisk Observasjon av Lesing" som eit verktøy i deira arbeid knytt til tidleg innsats. SOL er:

- Eit system/verktøy for å fastslå kvar elevane er i si leseutvikling.
- Eit program for kompetanseheving for lærerar.
- Eit verktøy der kvar elev skal følgjast opp i si leseutvikling gjennom alle 10 skuleåra.
- Et verktøy for tilbakemelding til elevar og foreldre / føresette.

Som i barnehagen har skulen egne rutinar knytt til saksgang ved spesialundervisning. Dokumentet inneheld prosedyrebeskriving og ansvar frå drøfting og vurdering av eleven si utvikling, til iverksetting og kartlegging i barnehagen til evt. tilvising til PPT og utarbeiding av sakkyndig vurdering. I samtale med lærerane fekk ein i stor grad tilbakemelding om at dette var ein del av deira skriftlege prosedyrar knytt til tidlig innsats.

Alle skulane ein besøkte brukte barnetrinnsprogrammet «Zippys venner» som er eit tiltak for å jobbe systematisk med å fremme god psykisk helse og et godt psykososialt miljø på skulen. Tilbakemeldingane frå einingane var positive og at dette var eit viktig vektøy mht. å førebygge mobbing og i å identifisere utfordringar. Zippys venner har også materiell for tilrettelegging av undervisinga ovanfor enkeltelevar eller grupper av elevar som har behov for tilpassing.

6.7.2 Vurdering :

Kommunen har mange felles retningslinjer innafor skule og barnehage. Desse er lokalisert på Kvalitetslosen noko som gjer dei lett tilgjengelige for alle dei tilsette ute på einingane. Derfor er dette ein god måte å lagre dei ulike malane og retningslinjene på, samt at det skapar eit godt oppslagsverktøy for kvar enkelt tilsett. Tilbakemeldingane frå styrarane og rektorane viste at dei var kjent med verktøyet og at det vart nytta i kvardagen.

Innhald og skriftlege rutinar utarbeida i samband med Voldaprojektet vert nytta av barnehagane i kommunen og ein har fått mykje positive tilbakemeldingar på det arbeidet som er gjort. Etersom projektet no skal avsluttast er det viktig å få nedfelt mest mogeleg av kunnskapen som er tileigna slik at ein vidare kan få mest mogelig effekt av projektet mht. nye tilsette og vidareføring av kunnskapen. Revisjonen meiner det også er viktig å finne ein arena der ein kan dele denne kunnskapen med skulane i kommunen slik at dei også får eit utbytte av projektet.

Felles skrifteleg kvalitetsplan (både i skule og i barnehage) bidreg til at ein får ei felles forankring og forståing for korleis ein skal arbeide i høve til tidleg innsats. Det er derfor viktig at kommunen no får implementert denne godt i organisasjonen både i skulane og barnehagane slik at ein jobbar mot felles mål, noko som kan vere spesielt viktig mht. overgang mellom barnehag/skule.

Kommunen har utarbeida skriftelege prosedyrar knytt til saksgang ved spesialpedagogisk hjelp (barnehage) og spesialundervisning (skule) . Dette gir dei tilsette i barnehagane og skulane retningslinjer for kva ein skal gjere i bekymringsfasen før tilvising til PPT. Dette er eit viktig område mht. tidleg innsats.

Kommunen har utarbeida ein handlingsplan (2014-2017) knytt til kompetanseutvikling i grunnskulen. I tillegg har SPU- utarbeida eit obligatorisk kartleggingsverktøy til Voldaskulen. Det er positivt at ein har fått på plass eit felles kartleggingsverktøy/handlingsplan både ved overføring av elevar frå klasse til klasse og evt. frå skule ved at lærerane har kjennskap til kartleggingsverktøya som er nytta tidlegare. Kommunen bør vurdere å få utarbeida eit liknande handlingsplan/kartleggingsverktøy retta mot barnehagane i kommunen knytt til språk og sosial kompetanse (samarbeid, sjølvkontroll, ansvar og empati for andre). Planen bør innehalde ein kommunal minstestandard for observasjon og kartlegging av språk og sosial kompetanse for 1-6 år. Den bør også innehalde ei skildring av prosessen, ansvarsområde og omtale av observasjons- og kartleggingsverktøy slik at tilsette kan også

bruke det som eit oppslagsverk. Dette arbeidet bør gjerast i samarbeid med PPT som kan vere ein viktig ressurs både mht. utarbeiding og implementering.

Kommunen har utarbeida ein felles mal knytt til pedagogisk rapport. Felles mal i barnehage og skule gir dei tilsette eit nyttig verktøy mht. å sette i gang kartlegging og prøve ut tiltak. Dermed er dette eit viktig verktøy i samband med tidleg innsats.

Skulane i kommunen nyttar SOL (systematisk observasjon av lesing) i grunnskulen. Det er positivt at ein har fått på plass eit felles kartleggingsverktøy/handlingsplan både ved overføring av elevar frå klasse til klasse og evt. mellom skular ved at lærerane både har kjennskap til kartleggingsverktøya og metodane som er nytta i tidlegare klasser.

6.8 Sakkyndige vurderingar og enkeltvedtak i barnehage og skule

6.8.1 Fakta

Både rektorar og barnehagestyrarar fekk spørsmål knytt til PPT sine sakkyndige vurderingar. Tilbakemeldingane viste at ein i stor grad var nøgd med dei sakkyndige vurderingane i samband med enkeltvedtak knytt til spesialundervisning.

Dei fleste rektorane og barnehagestyrarane meinte at dei sakkyndige vurderingane var gode og at ein hadde utbytte av dei, men at kvaliteten kunne variere. Alle gav tilbakemelding om at ein i dei aller fleste tilfelle følgjer anbefalingane til PPT i samband med utarbeiding av enkeltvedtak. Men det kom og tilbakemelding om at dei sakkyndige vurderingane tidvis kunne oppfattast som litt for generelle og ein kunne ønske at dei var meir «spissa» og detaljerte. Det blei også peika på at PPT burde ha meir elevkontakt retta spesielt mot klassen for å kunne avdekke utfordringar i klassesituasjonen.

I samtale med barnehagane og skulane fekk ein også tilbakemelding om at ved tilvising og under kartleggingsprosessen har det kunne gått svært lang tid før det låg føre ei sakkyndig vurdering, men enkelte av einingane meinte det hadde vore ei forbetring siste to åra. Det blei også gitt tilbakemelding på at PPT har samarbeida med skule/barnehage og foreldre/føresette der partane har fått kome med innspel til vurderinga.

6.8.2 Vurdering:

Barnehagar og skular har stort sett opplevd dei sakkyndige vurderingane som gode, og i dei fleste tilfelle har det vore eit godt samarbeid med både PPT og foreldre/føresette under kartleggingsprosessen. Største problemet har vore svært lange ventelister.

6.9 Konklusjon

PPT har siste åra i liten grad gjennomført førebyggjande og systematisk arbeid i skulane og barnehagane. Barnehagar og skular beskrev samarbeidet med PPT siste åra som utfordrande med lange venteliste og lang sakshandsamingstid, men enkelte rapporterte også om ei positiv utvikling dei siste to åra. Einingane har klare forventningar til at nye PPT

kjem raskt i gong med handsaming av saker og at dei vil vere aktivt ute på einingane, mht førebyggjande arbeid.

Kommunen har forskjellige rutinar og kartleggingsverktøy for å fange opp barn med utfordringar både i barnehage og skule.

Både skular og barnehagar gav tilbakemelding om at ein kjem tidleg i gong med å prøve ut tiltak i bekymringsfasen, kommunen har også skriftlege rutinar knytt til dette.

Volda har tilbod om leksehjelp i 7.-10. klasse med 2 timar i veka ved dei kontrollerte skulane (tilsaman 8t/v). Dette tilfredstillar krava i høve rettleiar.

7 Problemstilling 2

I kva grad har kommunen tilfredstillande ordningar ved overgang frå barnehage til grunnskule for born med særlege behov?

7.1 Innleiing:

I dette kapittelet går det fram revisjonskriterium, data og vurderingar korleis det er lagt til rette for god overgang mellom barnehage og skule. Kva som er gode overgangar vert utdjupa nedanfor i kapittel 7.2 der dei ulike revisjonskriteria som vi har nytta for å belyse dette emnet går fram.

7.2 Revisjonskriterium:

Revisjonskriteria under denne problemstillinga er hovudsakeleg henta frå barnehagelova, opplæringslova, rettleiar for tidleg innsats «frå elds til yngst», forvaltningslova og personvernslova. Nedanfor har ein teke ut dei viktigaste momenta frå dei ulike lovene og rettleiaren som revisjonen vil kontrollere opp i mot.

7.2.1 Overgang mellom barnehage og skule

Tidleg innsats er eit gjennomgåande tema i denne undersøkinga og overgangen mellom barnehage og skule er ein sær viktig del av skuleløpet. I 2008 blei det utarbeida ein rettleiar med fokus på tidleg innsats, « Frå eldst til yngst» som har som mål å styrke samanhengen mellom barnehage og skule, og skape ein god overgang for barn når dei startar på skulen. Dei nye elevane kan kome frå barnehagar i skulen sitt opptaksområde og dei kan kome frå barnehagar andre plassar i kommunen. Dei kan også kome frå private barnehagar, og enkelte barn treng ikkje å ha bakgrunn frå barnehage.

Kommunen har derimot eit ansvar for å legge til rette for ein god skulestart for alle barn i kommunen uavhengig av bakgrunn. Rettleiaren er tydeleg på at målet er ikkje å unngå overgangar, men å unngå at dei blir så store at barnet ikkje kan mestre dei.

Rettleiaren anbefalar ein plan på kommunenivå som inneheld premissane for overgang mellom barnehage og skule. Kommunen bør legge til rette for eit koordinert samarbeid om overgangar, og den bør legge til rette for samarbeid mellom styrar i barnehage og rektor i same opptaksområde.

Rettleiaren anbefalar vidare at barnehagestyrarar og rektor ved dei ulike skulane tek ansvar for systematisk planlegging og oppfølging av overgangen mellom barnehage og skule. Kommunen, barnehagane og skulane sine planar bør bl.a. innehalde eit opplegg for ulike arrangement der barna får møte kvarandre og dei vaksne som dei skal ha mest kontakt med i skulekvardagen, og legge til rette for at dei får bli kjent med skulemiljøet og innhaldet i skulekvardagen.

Rettleiaren seier derimot ikkje noko om barn som ikkje går i barnehagar i kommunen, eller som ikkje går i barnehage i det heile. Det er viktig at kommunen og den enkelte skulen tek ansvar for å involvere alle barn som skal starte på ein av kommunen sine skular.

Barnehagar og skular kan overføre taushetsbelagt informasjon dersom dei har samtykke frå den det gjeld. Det står i forvaltningslova § 13 a nr 1. «*For barn under 15 år er det foreldrene som gir samtykke. Når barnet er fylt 15 år, er det normalt tilstrekkelig med barnets samtykke for å overføre taushetsbelagte opplysninger*». Krav om samtykke er regulert i personopplysningslova §2. nr 7. Her går det fram at samtykket må vere frivillig, uttrykkelig informert og skriftlig.

7.2.2 Oppsummering:

- Kommunen bør ha ein plan for overgang, som synleggjør premissene for overgang mellom barnehage og skule.
- Kommunen bør legge til rette for eit koordinert samarbeid i høve overgangen mellom barnehage og skule (samarbeid mellom rektor og barnehagestyrar).
- Alle barn bør få eit tilfredstillande møte ved skulen.
- Ved overføring av informasjon mellom barnehage og skule skal foreldre signere samtykkeerklæring.

7.3 Overgangsplan mellom barnehage og skule

7.3.1 Fakta

I samband med intervju av rektorar og barnehagestyrarar vart det etterspurt plan for overgang mellom barnehage og skule. Alle einingane hadde dette, då kommunen har utarbeida ein felles plan for overgang mellom barnehage og skule. Planen inneheld informasjon om ansvar, tidsfristar og tema/tiltak.

Nedanfor går det fram ei oversikt over dei felles rutinane knytt til overgang mellom barnehage og skular:

	Kven	Kva tid	Aktivitet	Frist
1	Styrrar/heim	God tid i forkant av skulestart	Melding til opplæring og oppvekst om barn med store hjelpebehov, som krev omfattande tilrettelegging/ombygging.	Helst to år i forkant
2	Rektor og opplæring og oppvekst	August	Setje dato for førskuledagar/bli kjend dagar for våren. Opplæring og oppvekst gjer desse kjend for barnehagane.	Innan 15.08
3	Styrrar	September	Barnehagen informerer føresette om samarbeidet med skulane før foreldremøte.	Innan 30.09
4	Opplæring og oppvekst	Februar	Styrrarane får framlegg til fordeling av 1.klassingane mellom skulane i sentrum. Styrrarane melder i frå om eventuelle manglar.	Innan 01.02
5	Opplæring og oppvekst	Februar	I samråd med rektorane gjer oppvekstsjefen vedtak om tildeling av skuleplass til 1.klassingane	Innan 15.02
6	Rektor	Mars	Skulane sender invitasjon til barnehagane om å kome på besøk.	Innan 01.04. Gjennomføring april/mai
7	Rektor	April	Skulane informerer heimane om foreldremøte og førskuledagar/bli kjend dagar- arena der born og føresette får møte skulen/SFO	Innan 15.04
8	Styrrar	April	Barnehagen innhentar informert samtykke på foreldresamtale (eige skjema). Dette gjeld alle born. Kopi av samtykke sendast til den skulen barnet skal ta til på.	Innan 30.04
9	Rektor/styrrar	Mai	Møte mellom rektor og styrrar om born som skal starte på den aktuelle skulen.	Innan 15.05
10	Rektor/styrrar	Heile året	Arbeide vidare med lokale felles aktivitetar ved den enkelte barnehage og skule.	Lokal tilpassing
11	Opplæring og oppvekst	Ved behov	Fagfora- Møte/kurs mellom barnehage og skule. -Tema knytt opp mot aktuelle arbeidsområde. <ul style="list-style-type: none"> • Pedagogisk leiarar og kontaktlærarar i 1.klasse. • Styrrarane og rektorane (1 gong pr. semester) 	Ved behov
12	Opplæring og oppvekst	April	Foreldreskulen – med ulike tema: «Velkomen til skulen»	I god tid

Det vart også vurdert om kommunen hadde rutinar for å fange opp barn som ikkje går i barnehage for å sikre at desse får same tilbodet som barnehageborna. Alle barnehagane revisjonen var i kontakt med gav tilbakemelding om at dei siste åra hadde alle borna i førskulealder gått i barnehage, og at oppvekstkontoret får tilsendt lister over alle born i kommunen frå folkeregisteret, og skal då fange opp eventuelle barn som ikkje går i barnehage og informere skulane. I Volda har ein mange barnehagar i sentrum og ein del barnehagar på bygdene. Kommunen har derfor både små lokale forhold der skule og barnehage har god oversikt over barna (for eksempel Austefjord barnehage og skule), men og eit meir komplisert bilde i sentrum der skulane tek i mot barn frå fleire barnehagar (f. eks. Øyra skule som har barn frå 7-8 forskjellige barnehagar.)

7.3.2 Vurdering:

Kommunen har utarbeida felles plan for overgang mellom barnehage og skule. Alle einingane gav tilbakemelding om at ein nytta overgangsplanane aktivt.

Det går fram av planen (punkt 9) at rektor og styrar har møte om borna som skal starte på den aktuelle skulen. Kommunen bør vurdere å innføre i denne rutinen at komande kontaktlærer også møter her, slik at vedkomande kan tileigne seg nyttig informasjon om enkeltborna og førskulegruppa, og slik at borna blir kjent med vedkomande. Dette kan gjere vedkomande betre forberedt på eventuelle utfordringar ein kan møte ved skulestart. Kontaktlæraren bør også ha ei sentral rolle i punkt 10, knytt til fellesaktivitetar gjennom året.

Skulen og barnehagen bør gjennomføre felles aktivitetar, og tilbakemelding frå einingane viser at det er store forskjellar i kva arbeid/aktivitetar som vert gjennomført.

Overgangsplanen seier ikkje noko om kva felles aktivitetar som bør gjennomførast.

Kommunen bør vurdere om det skal lagast ei aktivitetsliste som er eit minimumskrav av aktivitetar som må gjennomførast av alle barnehagar og skular i samband med førskulearbeidet. Dette vil kunne vere med å sikre at alle førskuleborna vert introdusert til skulane på ein høveleg og tilfredsstillande måte. Ved utarbeiding av ei slik liste er det viktig å utarbeide rutinar for å fange opp born som ikkje går i barnehage slik at dei også kan ta del i førskuleaktivitetane.

7.4. Samarbeid mellom barnehage og skule.

7.4.1 Fakta

Einingane har beskrive samarbeidet mellom barnehage og skule mht, overgang. Ein fekk i stor grad tilbakemelding frå dei sentrumsnære einingane om at dette hadde vore litt utfordrande tidlegare, men at det hadde fungert tilfredsstillande siste åra. Det som blei trekt fram som ein viktig faktor for at dette fungerer no var at skulane har fått ansvar for å ta initiativ til møter og besøk, slik det går fram av dei skriftlege rutinane.

Barnehagane og skulane utanfor sentrum rapporterte om eit tett og godt samarbeid. Der geografisk nærleik, små elevgrupper og overgangsplan mellom barnehage og skule blei peikt på som viktige faktorar for det gode samarbeidet.

Av utfordringar blei det i sentrum trekt fram at det tidvis for enkelte skular kan vere ei utfordring med mange forskjellige barnehagar og forhalde seg til (opp til 7-8). Dette stiller krav til skulane mht. møter og overføring av informasjon. Det blei opplyst at skulane generelt ser forskjell mellom dei ulike barnehagane mtp. sosial kompetanse og åtferd i 1. klasse, noko som vil ha sin bakgrunn i kva det har vore fokusert på i barnehagen.

Fleire av einingane (både skular og barnehagar) gav også tilbakemelding om at ein ønska eit tettare samarbeid mellom skule og barnehage både mtp. å kunne gi tilbakemeldinga til kvarandre og deling av kunnskap. Dette går fram av kommunen sin overgangsplan (punkt 11), men tilbakemeldingane viste at dette i liten grad blei gjennomført.

Ein fekk også tilbakemelding på at enkelte av barnehagane ønska meir informasjon frå skulen i etterkant av overgangen (i slutten av 1.trinn) for å få informasjon om opplegget i barnehagen har vore godt eller om det er avdekkta utfordringar med elevane som burde vore fanga opp i barnehagen.

7.4.2 Vurdering:

Skular og barnehagar i kommunen beskreiv samarbeidet mellom einingane mht. overgang barnehage og skule som godt no siste åra. Alle einingane var innforstått med overgangsplanen i kommunen og brukar den aktivt.

Store forskjellar i sosial kompetanse mellom elevane som skal starte i 1.klasse kan vere ei utfordring for sentrumsskulane. Kommunen bør derfor utarbeide felles rutinar i barnehagesektoren knytt til førskulearbeidet og sosial kompetanse. Dette arbeidet bør ta utgangspunkt i kommunen sin kvalitetsplan for oppvekstsektoren.

Fleire av einingane (både skular og barnehagar) gav tilbakemelding om at ein ønska eit tettare samarbeid mellom skule og barnehage. Dette for å kunne gi tilbakemeldinga til kvarandre og deling av kunnskap. Ein god arena for dette kan vere i førskulegruppa, der ped.leiar i barnehagane og framtidig kontaktlærar kan samarbeide fram mot skulestart.

Kommunen bør også vurdere om tilbakemelding frå skulen til barnehagen ved avslutta første klasstrinn bør inngå som ein del av overgangsplanen i kommunen. Ei slik tilbakemelding kan vere med å heve kvaliteten i barnehagane og gi dei verdifull informasjon som dei kan ta med seg vidare i arbeidet sitt. Ved ei slik informasjonsoverføring er det viktig å skaffe samtykke frå foreldre om tilbakemeldinga krev det.

7.5 Samarbeid mellom barnehage/skule og foreldre/føresette

7.5.1 Fakta

Både barnehagar og skular gjennomfører foreldremøter (samla) og foreldresamtaler og det er hovudsakeleg her ein opprettar dialog/samarbeid med foreldra. Ved bekymring eller tilvising til PPT vert det gjennomført fleire møter etter behov og foreldre og skule blir involverte i kartleggingsarbeidet til PPT.

I barnehagane har ein minimum to faste foreldresamtaler pr.år og gjerne meir om ein føler behov. I tillegg har ein felles foreldremøte på hausten der ein presenterer opplegget for overgangen mellom barn og skule.

Alle barnehagane uttrykte at dei hadde rutinar knytt til å innhente samtykke frå foreldra. Dette inngår også som ein del av overgangsplanen.

Skulen har også foreldremøter og utviklingssamtaler med foreldra i løpet av året. Det blei opplyst om at ein har låg terskel for å ta opp bekymringar med foreldre når ein er bekymra for utviklinga til eit barn. Foreldre får også delta i kartleggingsprosessen til PPT i høve sakkyndig vurdering og får kome med innspel.

I samband med leksehjelp såg ein ingen rutinar knytt til informasjonsoverføring mellom den som gjennomfører leksehjelpa og foreldre/føresette. Men det blei gitt tilbakemelding på at om det skulle vere noko spesielt rapporterer den som gjennomfører leksehjelpa til kontaktlærer som vidare kontaktar foreldra.

7.5.2 Vurdering:

Alle barnehagane gav uttrykk for at ein hadde rutinar knytt til å innhente samtykke frå foreldre ved overgangssamtale. Dette inngår også i dei skriftlege rutinane i kommunen.

Både skule og barnehagar har dialog og kontakt med foreldra gjennom foreldremøter og utviklingssamtaler. Foreldre blir involvert i kartleggingsarbeidet til PPT knytt til tilvising og utarbeiding av sakkyndig vurdering.

7.6 Konklusjon

Kommunen har felles plan for overgang mellom barnehage og skule. Einingane nytta den i stor grad og dei fleste einingane gav tilbakemelding om eit godt samarbeid.

Tilbakemelding frå einingane viser at det er store forskjellar i kva arbeid/aktivitetar som vert gjennomført i overgangsarbeidet mellom barnehage og skule. Kommunen bør vurdere om det skal lagast ei aktivitetsliste som er eit minimumskrav av aktivitetar som må gjennomførast. Ein bør også vurdere om komande kontaktlærer skal delta i førskuleaktivitetane og i overføringsamtalene mellom einingane.

Kommunen bør vurdere å utarbeide felles rutinar i barnehagesektoren knytt til førskulearbeidet og sosial kompetanse. Dette arbeidet bør ta utgangspunkt i kommunen sin kvalitetsplan for oppvekstsektoren. Kommunen bør også vurdere om tilbakemelding frå skulen til barnehagen ved avslutta første klassetrinn bør inngå som ein del av overgangsplanen i kommunen

8 Problemstilling 3

I kva grad tilfredsstiller PPT sakshandsamingstida som går fram av lov og forskrift?

8.1 Revisjonskriterium:

I forvaltningslova §11 går det fram at « Forvaltningsorganet skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold. I saker som gjeld enkeltvedtak skal det gis foreløpig svar etter annet ledd dersom en henvendelse ikke kan besvares i løpet av en måned etter at den er mottatt».

Lov og forskrift for PPT angir ikkje kor lang tid sakshandsamingsprosessen kan ta. ST.melding nr 18. (2010-2011) *Læring og fellesskap* anbefalar at kommunen bruker intill tre månadar på å utarbeide sakkyndig vurdering og fatte enkeltvedtak om spesialpedagogiske tiltak.

Sidan formell sakshandsamingsfrist ikkje er gitt, blir det ikkje registrert sakshandsamingstida ved landet sine PP-tenester i statistikk, Det går ikkje fram informasjon verken i GSI (grunnskolen informasjonssystem) eller KOSTRA.

Oppsummering:

- PPT si sakkyndige tilråding og kommunen sitt enkeltvedtak skal vere utarbeida innan tre månadar etter tilvising av barnet til PPT

8.2 Fakta:

8.2.1 Organisering

Volda og Ørsta har hatt PPT samarbeid som strekk seg tilbake til 1990-talet. Kontoret har hatt ulik lokalisering. Først heldt dei til i Volda, men i 2011 flytta dei til Ørsta. På flyttetidspunktet var PPT underlagt eit styre samansett av «skulesjefane» for Volda og Ørsta, ein politiskar frå kvar kommune, leiar for PPT og ein tilsettere representant. I 2013-2014 blei det arbeidd mot at ein skulle gå over til vertskommunemodell med Ørsta som vertskommune. Dette kom på plass 1.juli 2015 og Ørsta fekk då det formelle ansvaret for tenesta. Frå då har PPT vore organisert som ei eiga eining i seksjon skule. Ressursplan 9 årsverk.

I 2016 vart det gjennomført ei organisasjonsanalyse for PPT Volda og Ørsta. Konklusjonen frå analysen var at eininga burde søke samarbeid med andre og fleire kommunar om tenesta. Det ble gjennomført sonderingar hausten 2016 om eit felles PPT for Ulstein, Hareid, Volda og Ørsta der alle kommunane var positive til samarbeid etter vertskommunemodellen om eit felles interkommunalt PPT- kontor med Ulstein som vertskommune. Nye PPT vart oppstarta 1/7-2017 med dei fire kommunane i samarbeidet, og totalt 18 tilsette.

8.2.2 Tilvisingar

Nedanfor går det fram ei oversikt over totale tilvisingar dei siste fire skuleåra i Volda og Ørsta, då det ligg føre berre felles registrering. Dette gjeld både barnehagen, grunnskulen,

Talet på tilvisingar dei siste fire skuleåra*	
2012/2013	55
2013/2014	30
2014/2015	420
2015/2016	225

vidaregåande skule og individsaker. Talmaterialet er utarbeida av det gamle PPT .

Ein registrerar ein stor auke i antal tilvisingar skuleåret 2014/15. Ørsta kommune tok over drifta for PPT hausten 2015 og alle saker vart avslutta og re-tilmeldt dette skuleåret. Derimot såg ein også eit stort antal tilvisingar i 2015/16 spesielt om ein samanliknar med skuleåra 2012/13 og 2013/14.

Vidare har ein sett meir detaljert på tilvisingar knytt til barnehage og grunnskulen og nedanfor går det fram antal tilvisingar fordelt på klassesetrinn/alder.

Barnehage:

Antal tilvisingar i barnehagane var relativt lågt i 2012/13 og 2013/14 deretter såg ein eit hopp i antal tilvisingar både i 2014/15 og 2015/16. Som tidlegare nemnt var 2014/15 eit spesielt år for PPT der alle saker blei tilvist på nytt. Derimot såg ei også eit høgt antal nye tilvisingar i 2015/16. I barnehagane såg ein for alle åra flest tilvisingar knytt til barn i 4-5 års alderen.

Talet på tilvisingar barnehage						
	< 2 år	2 år	3 år	4 år	5 år	Totalt
2012/2013	1	0	1	1	5	8
2013/2014	1	0	0	2	4	7
2014/2015	0	4	5	14	13	36
2015/2016	1	1	8	9	9	28

Grunnskule 1.- 10.klasse Ørsta og Volda

Utvida tabell grunnskule	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	Totalt
2012/2013	2	1	4	1	6	1	3	3	1	2	24
2013/2014	0	1	0	1	1	1	2	3	0	1	10
2014/2015	22	17	17	22	21	26	37	37	35	29	263
2015/2016	7	18	13	21	10	11	4	11	11	18	124
SUM	31	37	34	45	38	39	46	54	47	50	421

Tal for grunnskulen viser at det i 2012/13 og 2013/14 var relativt få tilvisingar (hhv 24 og 10stk). Den store auken skuleåret 2014/15 (263 stk) skuldast i stor grad omstruktureringar og re-tilvisingar i PPT, men ein registrerte også ei stor auke i antal tilvisingar i 2015/16 (124 stk), slik ein også såg i barnehagane.

Når ein ser på dei fire åra samla kan ein sjå ein auke i antal tilvisingar blant dei eldste elevane (12-15 år). Ein såg færrest tilvisingar i frå 6-8 år.

8.2.3 Ventetid og venteliste

PPT har hatt utfordringar knytt til sakshandsamingstida over fleire år. I flg. tilbakemelding frå skuleadm. i Ørsta har desse utfordringane vore knytt både til leveranse, bemanning og arbeidsmiljø, og det har vore gjennomført fleire tiltak knytt til arbeidsmiljøet utan at dette hadde positiv effekt.

Eininga har ikkje nøyaktige tal på ventetida. Prioritering av alvorlege saker som hastar påverkar sakshandsamingstida til saker av meir generell art. På saker som ikkje fekk status som hastesaker var ventetida siste åra om lag 6 månadar, men ein har fått tilbakemelding om at i nokre få einskildsaker var oppe i over 8 månader. Dette gjaldt saker som vart tilmeldt seint på våren skuleåret 2015/16. Tabellen nedanfor viser kor mange born/elevlar som stod på venteliste dei ulike åra.

Tal på personar som har stått på venteliste.	
2012/2013	46
2013/2014	56
2014/2015	50
2015/2016	69
2016/2017	69

8.2.4 Sakshandsamingstid (sakkyndig vurdering)

Tabellen viser antal sakkyndige vurderingar gjennomført av PPT dei siste fire skuleåra. Ein såg ein markant nedgang i antal gjennomførte vurderingar i 2013/14 (84) medan ein såg omlag ei dobling i antal gjennomførte saker i 2014/15 og 2015/16. Dette stemmer også med tilbakemelding frå rektorane og styrarane, der dei hevda PPT fungerte har fungert betre dei siste to åra 2015-2016.

Talet på sakkyndige vurderingar gjennomført	
2012/2013	219
2013/2014	84
2014/2015	155
2015/2016	167
* Her er også vidaregåande skular med	

Når det gjeld sakshandsamingstid, (tid frå ei sak vert tilmeldt til ho er ferdig handsama) viser tala nedanfor gjennomsnittleg sakshandsamingstid. Sakshandsamingstida seier derimot ikkje noko om venteliste. Det er stor variasjon i kor lenge elevlar står på venteliste. Dette fordi hastesaker vert handsama relativt raskt medan meir «generelle» saker vert ståande på ventelista i opp til 6-7 månader (ut frå observasjonar inneverande skuleår). Ser ein dette opp i mot den gjennomsnittlege sakshandsamingstida (101 dagar skuleåret 2015/16) blir den totale sakshandsamingstida på over 9-10 månadar.

Gjennomsnittleg sakshandsamingstid	dagar
2012/2013	47
2013/2014	57
2014/2015	52
2015/2016	101

8.3 Vurdering:

ST.melding nr 18. (2010-2011) «Læring og fellesskap» anbefaler at kommunen bruker inntil tre månader på å utarbeide sakkyndig vurdering og fatte enkeltvedtak om spesialpedagogiske tiltak. I Ørsta og Volda kommune har ein fått tilbakemelding frå skulane og barnehagane at det over mange år har vore lang venteliste og sakshandsamingstid. I dei verste tilfella kunne det gå heile skuleåret før det låg føre sakkyndig vurdering slik at

kommunen kunne fatte enkeltvedtak. Sakshandsamingstida har derfor ikkje vore tilfredstillande desse åra.

Sakshandsamingstid kan i seg sjølv vere ein dårleg indikator på kvaliteten i tilbodet som blir gitt. En bakgrunn for dette er blant anna at eit økt fokus på systemretta arbeid og tidlig innsats er med på å gjøre sakshandsamingstida lengre, ved at det går med meir tid til utprøving av ulike tiltak i bekymringsfasen. Dette kan opplevast som at saken er «under handsaming», sjølv om den formelt sett ikkje er tilmeldt til PPT. Særlig for foreldre kan dette være med på å gi ei oppleving av lang saksgang, samtidig som det også kan gi ei oppleving av at ein er raskt i gong med tiltak. Dette er ikkje årsaka til den lange sakshandsamingstida i Volda. Det nye PPT-kontoret har signalisert at ein vil i mykje større grad ha fokus på systemretta og førebyggjande arbeid, men dette kan ikkje gå utover sakshandsamingstida. Både Volda og Ørsta har no veldig mange elevar/born som har krav på utredninga med omsyn til spesialundervisning. Derfor er det veldig viktig at det nye PPT-kontoret prioriterer disse sakene så raskt som råd, slik at dei som har krav på enkeltvedtak det får dette.

Elevane/borna har rett på tilpassa opplæring både før og under kartleggingsfasen til PPT, slik at undervisninga som blir gitt kan vere god og godt tilpassa eleven. Derimot er det slik at når det ikkje ligg føre enkeltvedtak i høve spesialundervisning har ikkje foreldre/føresette moglegheit til å klage på den undervisninga som eleven får. Det er viktig at PPT får ned både ventetida og sakshandsamingstida, samt drive systematisk og førebyggjande arbeid.

8.4 Konklusjon

Volda kommune har i flg. tilbakemelding frå skulane og barnehagane over mange år hatt lang venteliste og svært lang sakshandsamingstid. Venteliste på opp til 6-7 månadar og deretter ei sakshandsamingstid på langt over 3 månader (skuleåret 2015/16) .

No er Volda og Ørsta gått inn i eit felles PPT-samarbeid med Hareid og Ulstein. I den samanheng vart alle gamle saker avslutta og kommunen måtte tilmelde alle saker på nytt. Det er viktig at PPT så raskt som råd startar arbeidet knytt til kartlegging og sakshandsaming slik at dei elevane som treng enkeltvedtak får dette så raskt som råd, men og startar det systematiske og førebyggjande arbeidet.

9 Anbefalingar:

- Volda kommune har lange ventelister i høve tilvisingar til PPT. Det er viktig at det nye PPT raskt kjem i gong med handsaming av enkeltsaker.
- PPT har siste åra i svært liten grad gjennomført systemretta og førebyggjande arbeid ute på einingane. PPT bør støtte barnehagane og skulane i kommunen med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å legge opplæringa betre til rette for barn og unge med særlege behov.
- Kommunen bør i større grad enn tidlegare involvere komande kontaktlærar i overgangsarbeid/overgangsaktivitetar mellom barnehage og skule.
- Kommunen bør sikre at kunnskap og kompetanse opparbeida i samband med «Voldaprojektet» i barnehagane vert overført til skulane i kommunen.
- Kommunen bør vurdere korleis det tverrfaglege ressursteamet skal fungere og korleis ein kan få meir utbytte av det. Dette bør også sjåast i samanheng, og koordinerast med det nye PPT då dei vil ha ein sentral plass her.
- Kommunen bør utarbeide felles rutinar i barnehagesektoren knytt til førskulearbeidet og sosial kompetanse. Dette arbeidet bør ta utgangspunkt i kommunen sin kvalitetsplan for oppvekstsektoren.

10 Rådmannen sin kommentar:

 Per Ivar Kongsvik <Per.Ivar.Kongsvik@volda.kommune.no> Ida.kommune.no 23.11.2017 13:56	To:	Rune Sjurgard <Rune.Sjurgard@volda.kommune.no>, Alf-Marius Grønnevik <alf.marius.gronnevik@sskrevisjon.no>
	Cc:	Lene Nupen <Lene.Nupen@volda.kommune.no>, Bodil Brautaset <Bodil.Brautaset@volda.kommune.no>, Bodill Skeide <bodill.skeide@sskrevisjon.no>
	Subject:	SV: SV: SV: Forvaltningsrevisjonsrapport tidleg innsats Volda kommune

Vi har kommentert det vi har funne grunn til, og de har kome med i den endelege utgåva av rapporten.

At vi no har organisert PP-tenesta på ein ny måte kjem vel så tydeleg fram i rapporten at det ikkje er naudsynt å kommentere?

Per Ivar Kongsvik
 Oppvekstsjef
 Opplæring og oppvekst
 Mobil 90536757
www.volda.kommune.no

Fra: Rune Sjurgard

Sendt: 23. november 2017 13:21

Til: Alf-Marius Grønnevik <alf.marius.gronnevik@sskrevisjon.no>

Kopi: Lene Nupen <Lene.Nupen@volda.kommune.no>; Bodil Brautaset <Bodil.Brautaset@volda.kommune.no>; Per Ivar Kongsvik <Per.Ivar.Kongsvik@volda.kommune.no>; Bodill Skeide <bodill.skeide@sskrevisjon.no>

Emne: SV: SV: SV: Forvaltningsrevisjonsrapport tidleg innsats Volda kommune

Rådmannen har delegert til oppvekstseifen å gi attendemelding under «Rådmannen sine kommentarar»

Mvh

Rune Sjurgard